



SOCIALTILSYN ØST

ÅRSRAPPORT 2023



Kerneopgaven

“Socialtilsyn Øst skal bidrage til at sikre kvalitet og udvikling i sociale tilbud og plejefamilier, så børn, unge og voksne understøttes i at udnytte deres potentiale, oplevelse af livskvalitet og mestring af eget liv”.

Socialtilsyn Øst

Året 2023 i Socialtilsyn Øst

2023 blev i Socialtilsyn Øst stærkt præget af min forgængers alt for tidlige bortgang. Mine – og alle medarbejdernes – tanker går i den forbindelse til Trines nærmeste familie og venner, og der er stor taknemmelighed i organisationen ift. at have oplevet Trines faglige og personlige kompetencer, og over den betydning hun har haft for Socialtilsyn Øst.

Jeg tiltrådte i februar 2024, og kan således ikke tage æren for den kæmpemæssige opgave, og de mange udviklingstiltag, som Socialtilsyn Øst har udført og sat i gang i 2023.

Når jeg alligevel er meget glad for at kunne indlede denne årsrapport, er det fordi tilsynsopgaven aldrig er statisk, men i konstant udvikling. Således også Socialtilsyn Øst – de erfaringer, vi gjorde os i 2023, lægger fundamentet for vores videre arbejde i 2024 og frem.

I 2023 har vi haft særligt fokus på tre udviklingsspor; *det risikobaserede tilsyn*, *digitalisering* og *implementering af nye indikatorer under temaet Uddannelse og beskæftigelse*.

Derudover har samarbejdet med Social- og Boligstyrelsen og de øvrige socialtilsyn fyldt meget hos os i 2023.

Socialtilsynenes arbejde med *det risikobaserede tilsyn* har igennem 2022 og 1. kvartal i 2023 været en national udviklingsopgave vedrørende beskrivelse af risikokategorisering og tilsynsintensitet.

Udviklingsfasen er netop afsluttet med vores fælles godkendelse af et redskab til risikokategorisering og redskab til organisatorisk understøttelse af risikokategorisering. Risikokategorisering er en systematik, der afspejler den aktuelle risikovurdering for konkrete tilbud og plejefamilier. Det er en vurdering af, hvorvidt der er forhold i tilbuddet eller plejefamilien, som kan have negativ betydning for kvaliteten og dermed for borgernes trivsel og udvikling. Redskabet indeholder desuden en guide til hvor omfattende tilsynet bør være, og hvordan tilsynet bør udøves indenfor de forskellige risikokategorier. Vi og de andre socialtilsyn har siden september 2023, været optaget af implementering af disse redskaber.

I vores *digitale løsninger* har vi særligt haft fokus på brugervenligheden og mængden af oplysninger, der indhentes fra tilbud og plejefamilier. Vi har derfor gennemgået alle vores løsninger og tilpasset dem. Derudover har vi haft fokus på at udvikle en digital løsning til brug for kommunernes mulighed for at indstille familier til godkendelse til særlig hurtig behandling (Fast-Track), som trådte i kraft 1. januar 2024.



Rasmus Johnsen
Tilsynschef

Kunstig intelligens fylder meget i hele verden, og det gør det også hos os. Vi er i gang med at kigge ind i hvordan vi kan bruge de mange muligheder for kunstig intelligens i en tilsynspraksis, hvor sikring af kvalitet og udvikling i de sociale tilbud og plejefamilier er nøgleord.

I 2022 kom der to nye indikatorer i kvalitetsmodellen under temaet *Uddannelse og beskæftigelse*:

- Tilbud - indikator 1.e: "Tilbuddets pædagogiske indsats understøtter børnene/de unges læring i relation til deres dagtilbud, skolegang eller uddannelse".
- Plejefamilier – indikator 1.c: "Plejefamiliens indsats understøtter barnets læring i relation til dets dagtilbud, skolegang eller uddannelse".

Uddannelse og beskæftigelse er et vigtigt element i det centrale mål med den sociale indsats. Vi vil i denne årsrapport beskrive formålet med de nye indikatorer, og hvordan vi har arbejdet med at undersøge, om de sociale tilbud understøtter borgernes uddannelse og beskæftigelse. Det vil dog først være i årsrapporten for 2024, at vi udarbejder en egentlig analyse af indikatorerne.

I to år har vi nu samarbejdet med Socialtilsyn Hovedstaden om optimering af vores grundkurser for plejefamilier. Det har konkret betydet, at vi har afholdt flere kurser, som har haft den positive effekt, at godkendelsesprocessen er gået hurtigere.

Vi ser meget positivt på samarbejdet med Social- og Boligstyrelsen, som med lovændringen i 2022 fik udvide beføjelser i forhold til socialtilsynene. Det er for os en positiv oplevelse at samarbejde med styrelsen om blandet andet systematik, ensartethed, effektivitet.

Som ny tilsynschef har jeg fra starten oplevet det tætte og tillidsfulde samarbejde mellem de 5 socialtilsyn. Vi er forskellige organisationer med hver vores historik og kultur – sådan har man jo valgt det ved at placere opgaven i 5 forskellige kommuner. Men jeg oplever også stor samhørighed, og at vi fører tilsyn med sociale tilbud med samme kvalitet, værdier og forståelser. Jeg glæder mig meget til det fortsatte samarbejde, uanset hvilken ramme, det kommer til at foregå i.

God læselyst!

Indhold

Indledning.....	3
Metode til undersøgelse af kvaliteten.....	4
Om Socialtilsyn Øst.....	5
Beskrivelse af Socialtilsyn Østs virke.....	5
Kvalitet i tilbuddene.....	7
Den faglige kvalitet.....	7
Generel kvalitet.....	8
Det risikobaserede Socialtilsyn Øst.....	12
Udvikling i plejefamilier godkendt i 2020 og 2021.....	13
Socialtilsyn Østs specialistfunktion.....	16
Fra barn til voksen – opfølgning på årsrapporten 2019.....	19
Præsentation af ny indikator – Styrket læringsmiljø.....	23
Økonomi.....	25
Budget og regnskab.....	25
Tilsynstakster og objektive finansieringsandele.....	26
Budgetperspektiv fremadrettet.....	27
Kort opsummering.....	27
Konklusion.....	28
Bilag 1: Socialtilsyn Østs virke.....	29
Bilag 2: Socialtilsyn Østs økonomi.....	52
Bilag 3: Formålet med socialtilsynene.....	53



INDLEDNING

Rammen for Socialtilsyn Østs arbejde fremgår af lov om socialtilsyn¹. Lovens intention om at sikre større kvalitet i de sociale tilbud og plejefamilier, oplever vi fortsat som meningsfuld og værende i en positiv udvikling.

Formål og mission med socialtilsynet er beskrevet mere uddybende i **Bilag 3: Formålet med socialtilsynene** og på Social- og Boligstyrelsens hjemmeside².

Socialtilsynet skal årligt udarbejde en årsrapport³, som skal indeholde kvantitative opgørelser om godkendelser, tilbagekaldte godkendelser, antal tilsynsbesøg og lignende. Udover de kvantitative opgørelser, skal socialtilsynets årsrapport også indeholde generelle og kvalitative overvejelser om kvaliteten i tilbud og plejefamilier, der er omfattet af socialtilsynet.

Indholdet i socialtilsynets årsrapport kan desuden indeholde socialtilsynets overvejelser om udvalgte fokuspunkter.

Med udgangspunkt i vores vurderinger af Kvalitetsmodellens⁴ syv temaer beskriver vi i denne årsrapport følgende:

- Hvilken kvalitet har vi set i gennemsnit på de syv temaer
- Kvalitativ gennemgang af kvaliteten baseret på tilsynskonsulenternes erfaringer og vurderinger

¹ LBK nr. 1109 af 01/07/2022

² <https://sbst.dk/tvaergaende-omrader/socialstyrelsens-auditfunktion/lovgivning-for-socialtilsyn-1>

³ BEK nr. 1490 af 06/12/2023 § 15

⁴ BEK nr. 1490 af 06/12/2023 bilag 1 og 2

Vi har også valgt at have fokus på:

- Udvikling i plejefamilier godkendt i 2020 og 2021
- Sikrede institutioner – specialistfunktion
- Fra barn til voksen – opfølgning på årsrapporten 2019
- Præsentation af ny indikator
 - Tilbud 1.e Tilbuddets pædagogiske indsats understøtter børnene/de unges læring i relation til deres dagtilbud, skolegang eller uddannelse.
 - Plejefamilier: 1.c Plejefamiliens indsats understøtter barnets læring i relation til dets dagtilbud, skolegang eller uddannelse.



Undersøgelingsdesign

- Data fra Sensum og Tilbudsportalen
- Praksis
- Vejledninger
- Gældende lovgivning

Metode til undersøgelse af kvaliteten

Vi har valgt at belyse kvaliteten med data fra vores fagsystem Sensum Tilsyn og data fra Tilbudsportalen samt med cases og citater fra tilsynspraksis. Den kvantitative data om udvikling i plejefamilier godkendt i 2020 og 2021 er også belyst med data fra vores fagsystem Sensum Tilsyn og data fra Tilbudsportalen.

Fokusemnet "Sikrede institutioner" belyses med udgangspunkt i den gældende lovgivning, vejledninger og praksis.

Øvrige kvantitative data, som fremgår

Bilag 1: Socialtilsyn Østs virke, er også fra vores fagsystem Sensum Tilsyn og Tilbudsportalen. For at gøre årsrapporten læsevenlig, har vi valgt at de øvrige kvantitative data præsenteres i sit fulde omfang i bilag 1. Der vil dog blive henvist til data i bilag 1 i årsrapporten, der hvor det er relevant.



Personale

sammensætning pr. 31. december 2023

- **Antal årsværk 64, heraf:**
 - Ledelse 4
 - Tilsynskonsulenter 49
 - Stabsmedarbejdere 11
- **Geografisk fordeling:**
 - Jyderup 46
 - Nykøbing Falster 18



Tilkøbsmuligheder

- Tilsyn
- Undervisning og konsulentbistand
- Grundkurser for netværksplejefamilier

OM SOCIALTILSYN ØST

I dette kapitel vil vi redegøre for medarbejdersammensætningen i Socialtilsyn Øst. Efterfølgende vil vi præsentere nogle pejlemærker, som vi i 2024 vil have særligt fokus på.

Socialtilsynet har organiseret sig i to afdelinger, der varetager tilsynsopgaven inden for plejefamilie- og tilbudsområdet, samt en stabsafdeling, der varetager ny-godkendelser på tilbudsområdet, jura, økonomi og mere administrative opgaver. Afdelingerne består alle af en afdelingsleder og tilsynskonsulenter.

Hovedparten af tilsynskonsulenterne er enten uddannede socialrådgivere eller socialpædagoger. De fleste med videreuddannelser, der for eksempel kan være diplom-, master- og kandidatuddannelser.

Stabens personale består af konsulenter med økonomisk og juridisk, medarbejdere med en diplomuddannelse, medarbejdere med en kontoruddannelse og medarbejdere med en social- eller socialpædagogisk uddannelse.

BESKRIVELSE AF SOCIALTILSYN ØSTS VIRKE

Den 31. december 2023 havde vi tilsynsforpligtelsen med 1.022 plejefamilier og 358 sociale tilbud.

Vi har været på minimum ét tilsynsbesøg i samtlige af de plejefamilier og sociale tilbud, som vi har tilsynsforpligtelsen med.

Der er gennemført 1.880 tilsynsbesøg.

Derudover har vi blandt andet truffet afgørelser, behandlet ansøgninger m.m.:

- Ny-godkendt 43 plejefamilier og 4 sociale tilbud
- Truffet 11 afgørelser med vilkår, der indeholdt 14 vilkår
- Truffet 6 afgørelser om påbud, der indeholdt 10 påbud
- Truffet 3 afgørelser om skærpet tilsyn, der indeholdt 4 påbud
- Truffet 9 afgørelser om tilbagekaldelse af godkendelsen – 3 på tilbudsområdet og 6 på plejefamilieområdet
- Modtaget 285 ansøgninger vedrørende væsentlige ændringer – 89 på tilbudsområdet og 196 på plejefamilieområdet

- Modtaget 142 anmodninger om aktindsigt, disse er behandlet efter henholdsvis forvaltningslovens⁵- og offentlighedslovens⁶ regler
- Modtaget og behandlet 466 henvendelser om bekymrende forhold – whistleblow-ordningen.
- Modtaget 3244 magtanvendelsesindberetninger på børne- og ungeområdet, heraf 1441 fra de sikrede institutioner. Samt 1875 magtanvendelsesindberetninger på voksenområdet.

Den samlede aktivitet i forbindelse med at drive et socialtilsyn blev i 2023 udført af 64 medarbejdere – 49 tilsynskonsulenter, 11 stabsmedarbejdere og 4 ledere.

Pr. 31. december 2023 var der i de plejefamilier, vi har tilsynsforpligtelsen med 2.979 godkendte pladser. Det er et fald på 2,4 % i forhold til 2022.

Det samlede antal ledige pladser på plejefamilieområdet i 2023 er sammenlignet med 2022 faldet med 31.

I

Bilag 1: Socialtilsyn Østs virke findes uddybning af ovenstående tal.

⁵ LBK nr. 433 af 22/04/2014

⁶ LBK nr. 145 af 24/02/2020

KVALITET I TILBUDDENE

Årsrapporten skal indeholde kvantitative opgørelser om godkendelser, tilbagekaldte godkendelser, antal tilsynsbesøg og lignende. Udover de kvantitative opgørelser, skal socialtilsynets årsrapport også indeholde generelle og kvalitative overvejelser om kvaliteten i tilbuddene, herunder generelle overvejelser om kvaliteten i de tilbud, der er omfattet af socialtilsynet.

Den faglige kvalitet

Den faglige kvalitet skal her forstås som en kvalitetsopfattelse, der er fastlagt af lovgivningen og Kvalitetsmodellen, som er baseret på standarder og indikatorer for kvalitet i de sociale tilbud og plejefamilierne. Kvalitetsmodellen er et dynamisk dialogværktøj og der findes én kvalitetsmodel for tilbud og én kvalitetsmodel for plejefamilier.

Vurderingen af den samlede kvalitet af et socialt tilbud eller en plejefamilie sker ud fra en samlet faglig vurdering inden for rammerne af temaerne under hensyn til tilbuddets karakter og målgruppe. Hvis vi vurderer, at det er relevant for kvalitetsvurderingen, kan vi inden for rammerne af temaerne i Kvalitetsmodellen vælge at inddrage andre forhold.

I vurderingen af kvaliteten i tilbud og plejefamilier skal eksisterende praksis og konkrete resultater for borgerne indgå.

For at sikre ensartethed i kvalitetskrav og gennemsigtighed samt sammenlignelighed i socialtilsynets arbejde, skal vurderingen af kvaliteten i alle tilbud og plejefamilier ske ud fra de samme kriterier og indikatorer.



Generel kvalitet

Den generelle kvalitet på plejefamilie- og tilbudsområdet, belyses ud fra de scorer og bedømmelser, der er givet inden for hvert af de syv temaer i Kvalitetsmodellen. I datagrundlaget indgår ny-godkendte plejefamilier og tilbud ikke, da disse tilsynstyper ikke skal have en score, men får en bedømmelse på indikatorniveau – ”*Forventes at kunne opfylde indikatoren*” eller ”*Forventes ikke at kunne opfylde indikatoren*”. Disse bedømmelser understøttes af en prosatekst, udarbejdet på baggrund af tilsynsbesøget og det indkomne materiale m.m.

Scorerne er et udtryk for en bedømmelse af, om tilbuddet lever op til de enkelte indikatorers ordlyd. Det betyder for eksempel, at et tilbud eller plejefamilie der opnår fem i bedømmelsen af indikatoren, stadig kan have udviklingspunkter at arbejde med, og hvis der scores et, udløser det ikke nødvendigvis en bekymring for kvaliteten.

Socialtilsynets tilsynsforpligtelse indeholder et fokus på, i hvor høj grad tilbuddene og plejefamilierne formår at skabe resultater for borgerne og bidrager til borgernes trivsel, herunder understøttelse i at udnytte deres potentiale, oplevelse af livskvalitet og mestring af eget liv.

Kvalitetsmodellen er bygget op med temaer, kriterier og indikatorer. Indikatorerne skal bedømmes efter følgende skala:

Bedømmelse af indikatorer	5 i meget høj grad opfyldt
	4 i høj grad opfyldt
	3 i middelgrad opfyldt
	2 i lav grad opfyldt
	1 i meget lav grad opfyldt

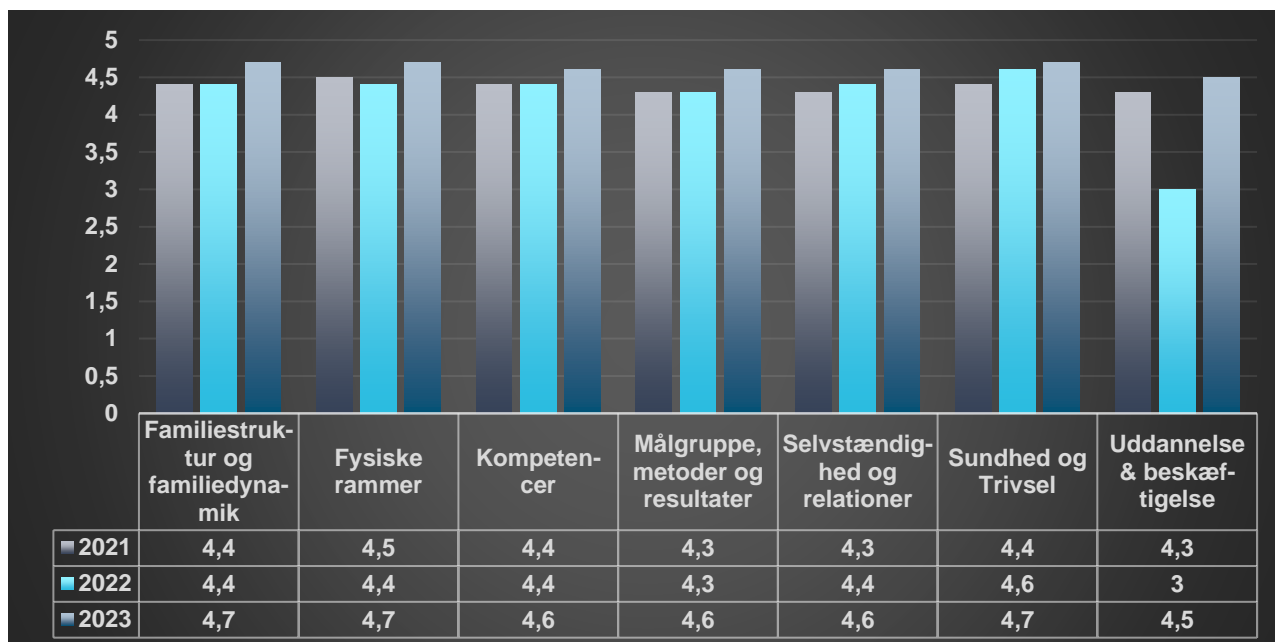
Økonomi er ikke en del af Kvalitetsmodellen, men indgår alligevel i vurderingen af den generelle kvalitet. I vurderingen af økonomien, indgår der følgende:

- Er tilbuddet økonomisk bæredygtigt?
- Giver tilbuddets økonomi mulighed for den nødvendige kvalitet i forhold til prisen og målgruppen?
- Er der gennemsigthed med tilbuddets økonomi?

PLEJEFAMILIER

Vi har gennemført 1.092 tilsyn fordelt på 1.022 plejefamilier

DIAGRAM 1: UDVIKLING I DEN GENNEMSNITLIGE SCORE – PLEJEFAMILIER



Det fremgår af **Diagram 1: Udvikling i den gennemsnitlige score – Plejefamilier**, at scorerne ligger stabilt fra 2022 til 2023. Der er generelt en stigning i alle temaer. Den største stigning ligger i temaet "Uddannelse og beskæftigelse". Dette skyldes, at der i 2022 kom en ny indikator 1.c "Plejefamiliens indsats understøtter barnets læring i relation til dets dagtilbud, skolegang eller uddannelse" som på daværende tidspunkt ikke var blevet vurderet i alle plejefamilier. Indikatoren er for 2023 gennemgået og vurderet for alle plejefamilier, og der har været dialog, anbefalinger og udviklingspunkter mv. Udviklingen vurderes at være positiv, og det vurderes at tilsynets fokus har været medvirkende til dette. Vi vurderer fortsat at kvaliteten generelt er stabil.

Der er flere årsager til, at scorerne er næsten uændrede. I forhold til temaet "Uddannelse og beskæftigelse" kan blandt andet nævnes at de plejefamilier, der har aflastningspladser eller meget små børn sjældent vil opnå en særligt høj score, da denne målgruppe falder uden for temaet "Uddannelse og beskæftigelse", men alligevel skal scores for at tilsynsrapporten kan dannes. Derudover vil plejefamiliernes fysiske rammer mere eller mindre være status quo, da der løbende vedligeholdes på de fysiske rammer og plejefamilierne ikke flytter hverken hvert eller hvert andet år. Lave scorer vedrørende de fysiske rammer kan især forekomme, når der kommer et nyt plejebarn i familien, der har behov for andre fysiske rammer end det tidligere plejebarn, for eksempel på grund af fysisk eller psykisk handicap.

Vi vurderer, at plejefamilierne kontinuerligt arbejder med kvaliteten, både for at fastholde den, men også for at højne den. Vi kan se en større søgning på de grundkurser vi udbyder. Derudover oplyser plejefamilierne, at de selv er opsøgende vedrørende kompetenceudvikling og supervision. Vi hører fra plejefamilierne, at de har et ønske om, at kommunerne udbyder flere relevante kurser.

Af nedenstående **Diagram 2: Udvikling i aktive godkendte plejefamilier** fremgår det, at der er et fald i antal plejefamilier på 1,8 % i forhold til 2022. Dette fald hænger sammen med, at flere plejefamilier er ophørt af egen drift end tidligere, og at der ikke er blevet godkendt tilsvarende flere plejefamilier. **Diagram 3: Udvikling i ny-godkendte plejefamilier** viser en stigning i antal ny-godkendte plejefamilier på 43 % når der sammenlignes med 2022. Dette hænger sammen med, at vi har indgået et samarbejde med Socialtilsyn Hovedstaden i forhold til afholdelse af grundkurser. Samarbejdet har betydet, at vi har kunne udbyde ca. dobbelt så mange grundkurser i forhold til tidligere år, og at ansøgere dermed har kunnet komme på introduktionskursus hurtigt.

Antallet af godkendte pladser er faldet med 2,5 % i forhold til 2022 og antallet af ledige pladser er faldet med 13 % i forhold til 2022. Faldet i både antal godkendte pladser og antal ledige pladser kan hænge sammen med, at de erfarne plejefamilier der stopper for eksempler på grund af alder, ofte er godkendt til flere pladser end de ny-godkendte plejefamilier, som hyppigst bliver godkendt til 1-2 pladser. Vi er optaget af denne (negative) udvikling, fordi flere børn og unge kommer i plejefamilie, når de bliver anbragt uden for hjemmet. Denne udvikling ses i sammenhæng med at plejeforældrenes gennemsnitsalder er steget. I takt med, at de ældre plejeforældre når pensionsalderen, bliver det en stadig større udfordring at finde egnede plejefamilier, og en stadig mere presserende opgave at rekruttere tilstrækkeligt med nye plejefamilier. Emnet har vi kontinuerligt med i vores drøftelser med kommunerne, som er dem, der har rekrutteringsforpligtelsen.

DIAGRAM 2: UDVIKLING I AKTIVE GODKENDTE PLEJEFAMILIER

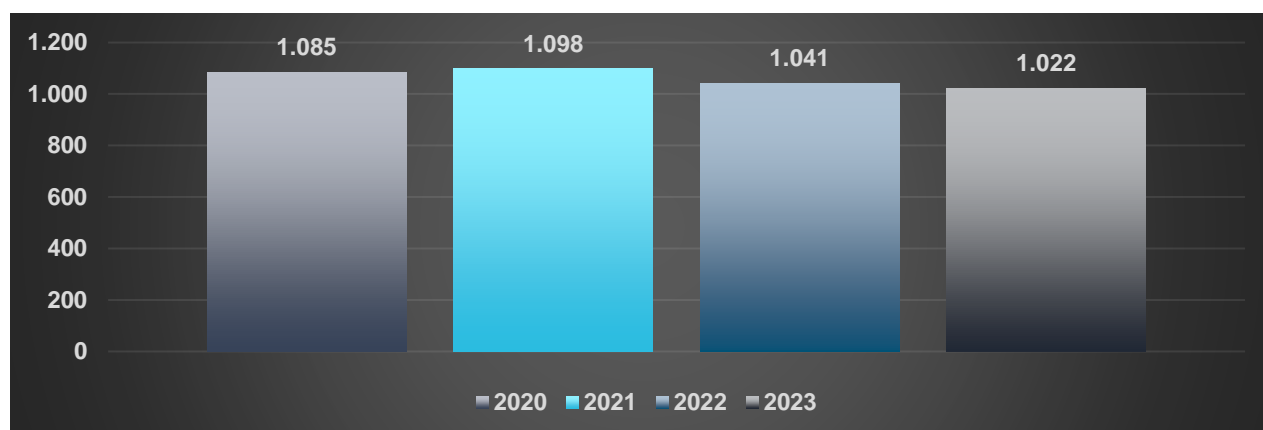
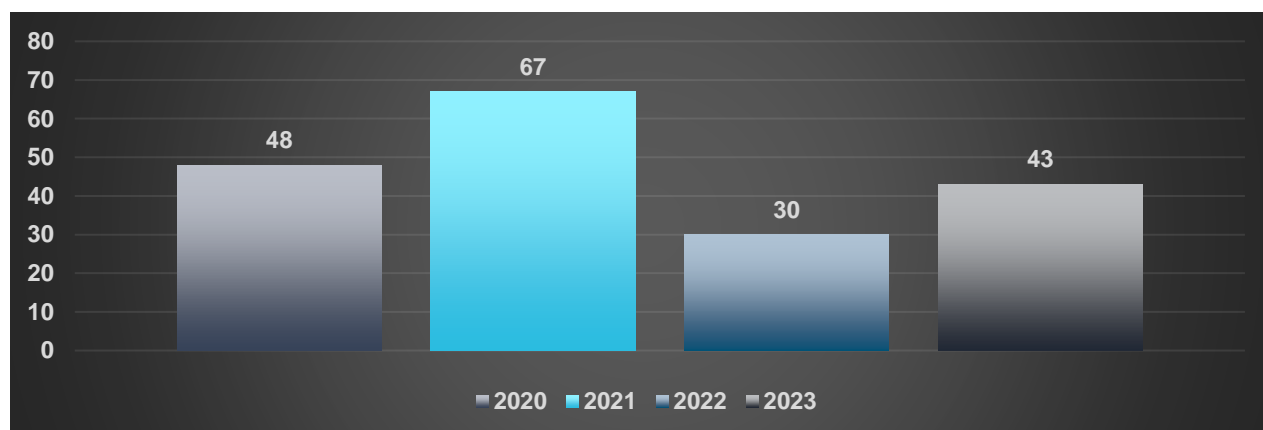


DIAGRAM 3: UDVIKLING I NY-GODKENDTE PLEJEFAMILIER



TILBUD

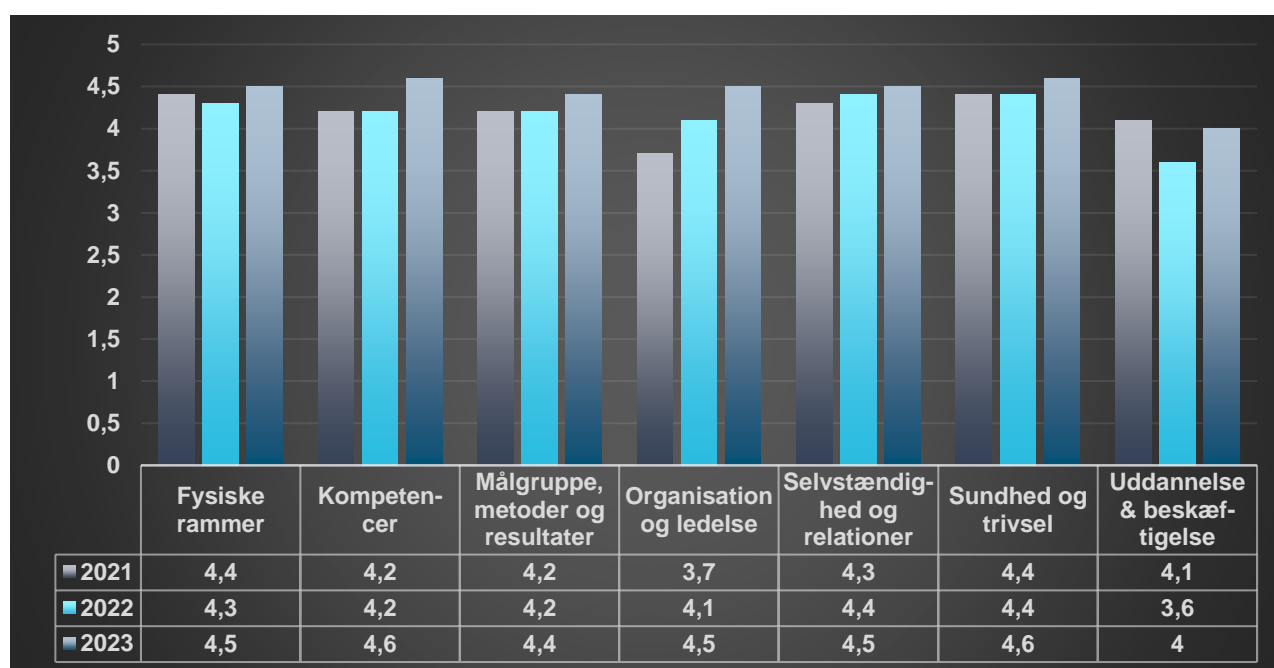
Begrebet tilsyn indeholder mange forskellige handlinger, som kan være tilsynsbesøg, triangulering, rapportskrivning m.m. I 2023 har vi gennemført 377 tilsyn fordelt på 358 tilbud.

Vi vurderer, at der er en generel høj kvalitet i tilbuddene, se **Diagram 4: Udvikling i den gennemsnitlige score – Tilbud**. Vi vurderer, at tilbuddene kontinuerligt arbejder både for at fastholde kvaliteten, men også for at højne den.

Overordnet set vurderes det, at tilbuddene arbejder med de udviklings- og opmærksomhedspunkter, der fremgår af de enkelte tilsynsrapporter.

Som i 2022 vurderer vi, at tilbuddene arbejder fokuseret med borgernes udviklings- og handleplaner, herunder de mål der skal til for at opfylde kravene i udviklings- og handleplanerne. Der er større tendens til, at borgerne inddrages i de mål der sættes, og hvordan målene skal effektueres.

DIAGRAM 4: UDVIKLING I DEN GENNEMSNITLIGE SCORE – TILBUD



Det fremgår af **Diagram 4: Udvikling i den gennemsnitlige score – Tilbud**, at der i alle temaerne er en stigning fra 2022 til 2023. De største stigninger ligger i temaerne "Kompetencer", "Organisation og ledelse" og "Uddannelse og beskæftigelse". I forhold til temaet "Uddannelse og beskæftigelse" skyldes stigningen, at der i 2022 kom en ny indikator 1.e "Tilbuddets pædagogiske indsats understøtter børnene/de unges læring i relation til deres dagtilbud, skolegang eller uddannelse" som på daværende tidspunkt ikke var blevet vurderet i alle tilbud. Indikatoren er for 2023 gennemgået og vurderet for alle tilbud. Vi vurderer fortsat at kvaliteten generelt er stabil og at tilbuddene kontinuerligt arbejder både for at fastholde kvaliteten, men også for at højne den.

Det risikobaserede Socialtilsyn Øst

Socialtilsyn Øst fører et risikobaseret tilsyn med plejefamilier og tilbud. Det er lovgivningsbestemt, at vi skal føre minimum 1 årligt tilsynsbesøg, men tilsynsindsatsen er differentieret ved at være målrettet de plejefamilier og sociale tilbud, hvor vi er i tvivl om eller bekymrede for kvaliteten.

Når vi som socialtilsyn tænker og handler risikobaseret, er det med en forståelse af risici som en bred betegnelse for de forhold, der kan have eller allerede har negativ betydning for borgernes trivsel og udvikling – det er borgerperspektivet, der sætter retning for tilrettelæggelsen af tilsynet.

Social- og boligstyrelsen har udarbejdet et vidensgrundlag om det risikobaserede socialtilsyn samt faglig vejledning hertil med understøttende redskaber. Materialerne giver os anbefalinger til, hvordan vi bør styrke organiseringen og tilrettelæggelse af arbejdet med at udmønte det risikobaserede tilsyn. Vi har derfor fokus på fælles opbygning af viden om risici, udvikling af en databaseret praksis, inddeling af tilbud og plejefamilier i risikokategorier for at kunne tilrettelægge tilsynsintensiteten kvalificeret i overensstemmelse med den konkrete risikovurdering; et professionelt fagligt skøn, der har særligt fokus på de forhold, der har betydning for borgerens situation.

Det er den enkelte tilsynskonsulent, der skal foretage den konkrete risikovurdering med afsæt i den viden og de oplysninger, der på det aktuelle tidspunkt er tilgængelig. Tilsynskonsulenten arbejder med risikokategoriseringer, der peger på hhv. høj, moderat og lav risiko for borgernes trivsel og udvikling. Hertil arbejder vi nationalt med en fælles forståelse af de kendetegn, som kan indgå i risikovurderingen, bl.a. kvalitetsbedømmelser jf. kvalitetsmodellen, underretninger og whistleblows, magt-anvendelser og indgreb i selvbestemmelsesretten. Risikovurderingen ses samtidig i lyset af historik og erfarede mønstre, samarbejde og dialog samt tilbuddenes/plejefamiliernes udviklingspotentiale.

Vi har opmærksomhed på, at tilsynet ikke må være en standardiseret og automatiseret aktivitet, hvorfor tilsynsintensiteten fastlægges med afsæt i den konkrete, aktuelle risikovurdering. Tilsynsintensiteten er et samlet begreb for, hvor omfattende vi tilrettelægger og udøver tilsynet, hvilket betyder, at tilsynskonsulenten løbende vurderer den nødvendige tilsynsindsats i forhold til bl.a. antal og varighed af tilsynsbesøg, valg af datakilder, herunder mængden af materiale fra tilbuddet/plejefamilien og antal af øvrige kilder, fx pårørende, valg af dataindsamlingsmetode, herunder observation og interview samt anmeldt/uanmeldt tilsynstype samt niveauet for dialog, afrapportering og opfølgning.

Det kan imidlertid være en faglig udfordrende opgave at vurdere, hvilken intensitet det enkelte tilsyn skal tilrettelægges efter, da tilbuddene og plejefamilierne hver især repræsenterer en høj grad af kompleksitet, skal ses som dynamiske størrelser og risici kan antage mange former og forekomme i mange konstellationer. Vi har derfor internt etableret tværfaglige og databaserede processer, der med levering af analyser, fx magtprofiler og økonomiske profiler, styrker tilsynskonsulentens risikovurdering.



Plejeforældreprofil

- Typisk samlevende
- Gennemsnit 1,6 års erfaring med aflastning
- Gennemsnit 2,8 års erfaring med anbragte børn og unge
- Gennemsnit 1,9 biologiske børn
- Bor typisk i hus
- 45 % har en pædagogisk uddannelse

Udvikling i plejefamilier godkendt i 2020 og 2021

I årsrapporten 2021 præsenterede vi kvantitative data for ny-godkendte plejefamilier i 2020 og 2021. Formålet med præsentationen i årsrapporten 2021 var at lægge op til en analyse af udviklingen i de plejefamilier, som blev godkendt i 2020 og 2021. I denne årsrapport vil vi blandt andet belyse, hvornår plejefamilierne modtog det første plejebarn og hyppigheden i udskiftning af plejebørn. Derudover vil vi belyse, om der er sket ændringer i godkendelserne og hvilke årsager, der er til det.

Der blev samlet for årene 2020 og 2021 ny-godkendt 114 plejefamilier – 47 i 2020 og 67 i 2021. Af disse plejefamilier var 84 fortsat godkendt pr. 31. december 2023. Årsagerne til at 30 af de plejefamilier der var godkendt i 2020 og 2021, ikke længere var godkendt pr. 31. december 2023 er forskellige.

Vi ser, at kvaliteten i disse familier er på niveau med de plejefamilier, som har været godkendt i mange år.

TABEL 1: OVERSIGT OVER ANTAL GODKENDTE PLEJEFAMILIER PR. 31. DECEMBER 2023 FORDELT PÅ KOMMUNE

Kommune	Antal godkendte 2020/2021	Antal ophørte	Antal fortsat godkendt pr. 31. december 2023
Faxe	8	2	6
Greve	8	2	6
Guldborgsund	5	1	4
Hjørring	16	4	12
Kalundborg	4	1	3
Køge	2	0	2
Lejre	2	1	1
Lolland	8	0	8
Næstved	16	2	14
Odsherred	8	2	6
Ringsted	5	2	3
Roskilde	8	3	5
Slagelse	9	4	5
Solrød	1	1	0
Sorø	5	2	3
Stevns	4	2	2
Vordingborg	5	1	4
I alt	114	30	84



Antal ophørte i **Tabel 1: Oversigt over antal godkendte plejefamilier pr. 31. december 2023 fordelt på kommune** dækker over plejefamilier:

- Der er ophørte af egen drift
- Bortfald af godkendelsen efter tre sammenhængende år uden plejeopgaver
- Sagsoverdragelser til andre socialtilsyn i forbindelse med flytning ud af vores tilsynsområde.

At ca. 26 % af de plejefamilier der er godkendt i 2020 og 2021, er ophørte, ser vi som en udfordring, da antallet af plejefamilier i mange år har været faldende. Antallet af godkendte plejefamilier er ved at have nået et niveau, hvor der er mangel på godkendte pladser, hvilket har stor betydning for børn, der har behov for en anbringelse uden for hjemmet.

TABEL 2: OVERSIGT OVER OPHØRSÅRSAG

Ophørsårsag	Antal
Adoption	1
Egen graviditet	2
Sagsoverdraget til andet socialtilsyn	3
Ikke oplyst	8
Ingen henvendelser fra kommuner	2
Samarbejde med kommuner	4
Manglende tid	4
Nye fysiske rammer	1
Opfylder ikke krav i kvalitetsmodellen	1
Samarbejde med socialtilsynet	1
Samlivsophør	1
Skiftet mening	1
Bortfald af godkendelsen	1
I alt	30

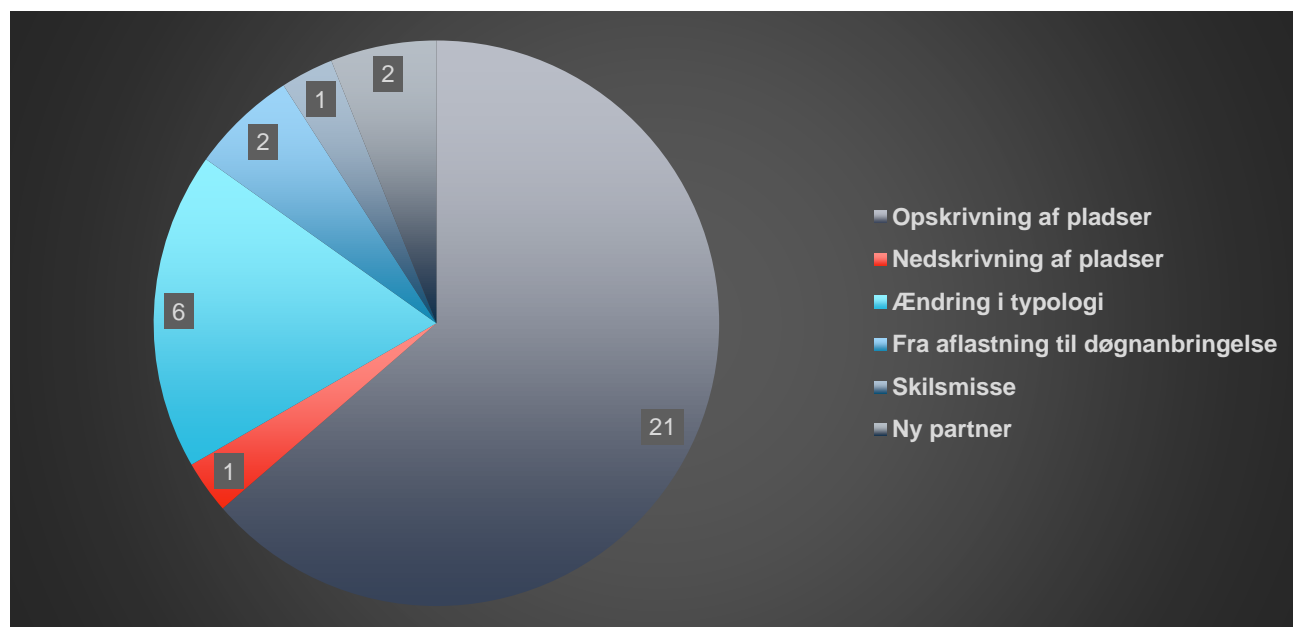
Som tidligere beskrevet, er der mange forskellige årsager til, at plejefamilierne vælger af stoppe. Af ovenstående **Tabel 2: Oversigt over ophørsårsag** fremgår det, at vi ofte ikke får oplyst årsagen til ophør. Vi spørger altid om årsagen, men der er ikke noget krav om, at plejefamilierne skal oplyse denne. De hyppigste årsager til plejefamiliernes ophør af egen drift er manglende tid eller samarbejde med offentlige myndigheder.

De ophørte plejefamilier havde i gennemsnit været godkendt i 18 måneder inden de ophørte. I dette gennemsnitstal indgår alene de 26 plejefamilier, som er ophørt af egen drift. Der er ingen af de plejefamilier, der blev godkendt i 2020 og 2021, hvor vi har tilbagekaldt godkendelsen.

17 af de plejefamilier der er ophørt af egen drift, nåede aldrig at modtage plejebørn. I gennemsnit havde ni af plejefamilierne plejebørn boende 18 måneder inden de ophørte af egen drift. I fire af de ni plejefamilier var ophørsårsagen det kommunale samarbejde. Det er problematisk for børnene, at de ikke får en længerevarende anbringelse, da det har stor betydning for børn at have en fast base med faste omsorgsfulde og stabile voksne. Børn i en plejefamilie vil ofte opleve skiftende anbringelser som svigt, der har betydning for deres tillid til andre mennesker, lyst og mod på at knytte sig til andre voksne og deres opfattelse af egen identitet.

Af de 85 plejefamilier der pr. 31. december 2023 fortsat var godkendt, har 34 af dem ansøgt om ændring af godkendelsen og fået medhold heri. Der er lidt variation i hvad der ansøges om ændringer i, men typisk er det i forhold til antal pladser.

DIAGRAM 5: OVERSICHT OVER HVAD DER ER ANSØGT OM



I flere af ansøgningerne blev der ansøgt om både ændring i pladser og typologi. En af de plejefamilier der har ansøgt om ændring af godkendelsen, havde pr. 31. december 2023 ikke modtaget deres første plejebarn endnu.

Nogle plejefamilier ansøger om ændringer for at gøre sig mere attraktive overfor kommunerne og andre ansøger fordi de er blevet meget glade for at være plejefamilie og finder ud af, at deres familie godt kan rumme et barn mere eller at deres kompetencer gør, at de kan blive godkendt til en anden typologi. Flere plejefamilier giver desuden udtryk for, at de ansøger på baggrund af henvendelser fra kommunerne vedrørende for eksempel søskende eller et barn med andet støttebehov end det som familien er godkendt til. Det kan vi se som en udfordring, da nogle plejefamilier vil føle sig skubbet til at ansøge, hvilket kan gøre, at ansøgningen mangler grundig refleksion, som vil være nødvendig for at kunne begrunde en ændring i godkendelsen. Vores opgave er at bidrage til at sikre

kvalitet og udvikling i plejefamilierne, hvorfor det er vigtigt, at plejefamilierne har den godkendelse der passer til deres kompetencer.

Socialtilsyn Østs specialistfunktion

Vi har en national opgave som specialistfunktion, hvor vi varetager den samlede opgave med at godkende og føre tilsyn med delvis lukkede døgninstitutioner, delvis lukkede afdelinger på døgninstitutioner, sikrede døgninstitutioner og særligt sikrede afdelinger i hele landet.

Den landsdækkende specialistfunktion giver mulighed for at oparbejde specialistviden, og hermed understøtte et kompetent og systematisk tilsyn.



Vi arbejder for at udføre et systematisk, ensartet, uvildigt og fagligt kompetent tilsyn, hvor fokus er på retssikkerhed og høj kvalitet, for herigennem at bidrage til at børn og unge i specialistfunktionens tilbud understøttes i at udnytte deres fulde potentiale, oplevelse af livskvalitet og mestring af eget liv.

I 2023 har vi ført tilsyn med 11 tilbud, der hører under vores specialistfunktion, herunder Kofoedsminde, der er en højtspecialiseret sikret institution for domfældte voksne borgere med udviklingshandicap, der ikke er fundet egnet til straf. De øvrige tilbud er målrettet børn og unge i alderen 12-17 år, og har samlet set 58 delvist lukkede pladser, 131 sikrede pladser, heraf 10 særligt sikrede pladser fordelt på 2 sikrede døgninstitutioner.

Vi har i 2023 gennemført 16 anmeldte og 5 uanmeldte tilsyn på de 11 tilbud – de anmeldte tilsynsbesøg er opgjort på tilbuds niveau, hvilket betyder, at et anmeldt tilsynsbesøg i praksis kan medføre flere dages tilsyn på tilbuddenes forskellige afdelinger.

I 2023 påbegyndte vi behandling af ansøgning om ny afdeling i tilbuddet Grenen-Dalstrup, der vil medføre udvidelse af tilbuddets samlede antal pladser med 4 pladser. Vi har derudover ny-godkendt et delvist lukket tilbud med 8 pladser, Ungehuset Røjleskov, hvilket betyder, at vi går ind i 2024 med 12 tilbud i specialistfunktionens portefølje.

For at kvalificere vores tilsyn har vi etableret dialog og samarbejde med flere forskellige eksterne aktører, herunder Danske Regioner, Social- og Boligstyrelsens enhed for national koordination, Ombudsmandens Børnekontor, Ungekriminalforsorgen og Ungekriminalitetsnævnet. Vi har desuden et tæt samarbejde med Social- og Boligstyrelsen.

Vi er i specialistfunktionen særligt optaget af, hvordan tilbuddene lykkes med at tilrettelægge en indsats, der understøtter trivsel og udvikling i en kontekst med særlige magtbeføjelser og en komplekst



sammensat målgruppe med forskellige anbringelsesgrundlag. Vi har særligt fokus på, hvorvidt tilbuddene lykkes med at sikre de unges trivsel, udvikling og retssikkerhed i en ramme, hvor både socialt og retslig anbragte unge skal leve deres hverdag.

I gennem 2023 har vi haft et tværgående fokus på tilbuddenes obligatoriske fastsættelse af husorden og passende reaktioner på overtrædelse af samme. Vi kan her konkludere, at tilbuddene generelt har udarbejdet obligatoriske husordener i overensstemmelse med regelgrundlaget, men ser en væsentlig forskel i formidling af husordenen - både i den direkte orientering til de unge samt i design, sprogbrug og omfang af skriftlighed. Vores tilsyn viser en generelt utilstrækkelig opmærksomhed på at differentiere husordenerne, sådan at de tager højde for anbringelsesgrundlag og anbringelsesform, så alle anbragte unge ikke mødes af samme husorden og underlægges restriktioner,

der ikke er hjemmel til. Vi vil derfor fastholde vores fokus på anvendelse af den obligatoriske husorden i den pædagogiske indsats.

Vi vil i tilsynsåret 2024 have et tværgående fokus på de sikrede institutioners forståelse af og procedure for rum- og personundersøgelse som særlig magtbeføjelse. Vi vil i dette fokus indlede dialog med tilbuddene om, hvorvidt de anvender mindst indgribende forhold, herunder har en procedure, der gennemføres så skånsomt og kortvarigt som muligt med størst mulig hensyntagen til, at der ikke forvoldes unødigt krænkelse af den unge. Dialogen med tilbuddene vil desuden undersøge, hvilke overvejelser de har i forhold til magtindgrebets betydning for relationen mellem unge og medarbejdere samt for de unges trivsel og udvikling generelt.

Vores tilsyn viser en forskel i kvaliteten i specialistfunktionens tilbud i sammenligning med øvrige sociale tilbud. Vi kan her fremhæve temaet kompetencer, hvor vi vurderer i hvilken grad tilbuddenes medarbejdere besidder relevante kompetencer i forhold til målgruppens behov og tilbuddets metoder. Vi ser her på forhold som uddannelse, kompetenceudvikling og opdateret viden, erfaring med målgruppen samt medarbejdernes samspil med de unge. Den gennemsnitlige kvalitetsvurdering for sociale tilbud vedrørende kompetencer ligger på 4,6, hvor specialistfunktionens tilbud har en gennemsnitlig bedømmelse på 3,9.

Tilsynsåret 2024 bød desuden på vores deltagelse i tilsynsbesøg v/Ombudsmandens Børnekontor, der har valgt delvist lukkede pladser og døgninstitutioner som tema. Ombudsmanden har et juridisk perspektiv på kvalitet og samarbejder med Institut for Menneskerettigheder og Dansk Institut Mod Tortur om tilsynsbesøgende – herudover har Ombudsmandens kontor inviteret vores specialistfunktion til drøftelse af dilemmaer og udfordringer på området for delvist lukkede pladser og delvist lukkede døgninstitutioner.

Generelt ser vi dilemmaer i specialistfunktionens tilbud, der peger på et krydsfelt mellem det socialfaglige og juridiske perspektiv, som antyder vanskeligheder i at sikre pædagogisk kvalitet med fokus på grundlæggende rettigheder, når vi indskriver unge på forskelligt anbringelsesgrundlag i samme fysiske ramme.

I november 2023 modtog vi et afklarende svar fra Social-, Bolig- og Ældreministeriet vedrørende modtagepligt og subspecialiseringer, hvilket sandsynligvis vil være på vores dagsorden i vores dialog med tilbuddene fremadrettet. Det fremgår af ministeriets svar, at de sikrede døgninstitutioner efter serviceloven ikke har en lovbestemt pligt til at modtage et barn eller en ung, der skal anbringes, hvilket vi ser som væsentligt ift. tilbuddenes mulighed for at skabe en tydeligere profil af deres tilbud. Hertil vurderer ministeriet, at der ikke er noget til hinder for, at tilbuddene specialiserer sig til at arbejde med særskilte målgruppers problemstillinger.

Vi har været specialistfunktion for delvis lukkede døgninstitutioner, delvis lukkede afdelinger på døgninstitutioner, sikrede døgninstitutioner og særligt sikrede afdelinger siden juli 2022. Vi finder det fagligt meningsfuldt at samle tilsynsopgaven på et så kompliceret område hos ét tilsyn. Vi har indtryk af, at tilbuddene deler denne vurdering.



Fra barn til voksen – opfølgning på årsrapporten 2019

I 2019 havde vi overgang fra barn til voksen som fokusemne. Valget af dette fokus kom frem under og efter drøftelser med Region Sjællands kommuner, der visiterer borgere til tilbud og plejefamilier. Kommunerne finder det essentielt, at børn og unge forberedes på bedste vis til voksenlivet for at blive mest muligt selvstændige borgere.

Tilbuddenes og plejefamiliernes indsatser omhandler de rammer og den hverdag, som de skaber for børnene og de unge, som skal bidrage til udvikling af de personlige og sociale kompetencer, der skal til for at leve et selvstændigt liv i overensstemmelse med egne ønsker og behov.

Indsatserne omhandler også de nødvendige samarbejdsrelationer og løsninger for børnene og de unge i forbindelse med konkrete overgange, for eksempel mellem forskellige skoletilbud, mellem skole og ungdomsuddannelse, og når den unge fylder 18 år. Sociale tilbud og plejefamilier påtager sig ansvaret for at fastholde myndigheders fokus på at finde de mest hensigtsmæssige løsninger, baseret på det indgående kendskab de har til den enkelte.

De vigtigste mål for anbringelsen fremgår af handleplanerne, som er centrale i samarbejdet mellem myndighed og anbringelsessted når den unge fylder 18 år.

I forbindelse med at de unge nærmer sig 18 år, kræver det en særlig indsats for tilbud og plejefamilier at støtte den unge. Det handler både om at være der for den unge, når der er usikkerhed om skole eller uddannelsesstilbud og ikke mindst om, hvorvidt en anbringelse kan fortsætte som efterværn, fortsat ophold efter servicelovens § 107, eller den unge skal bo et andet sted.

Her kan efterværn være et vigtigt holdepunkt for de unge der er fyldt 18, som får mulighed for i en tryk og stabil ramme at fortsætte i en eventuel ungdomsuddannelse. Hvilket bidrager til en højere gennemførelsesrate og dermed bedre muligheder fremadrettet. Der ses særligt blandt plejeforældre et behov for kendskab til de muligheder der er for efterværn og de muligheder som efterværnet rummer som en overgang til voksenlivet.

I 2019 så vi, at plejefamiliernes arbejde med handleplaner var et centralt styringsværktøj med fokus på at plejefamilierne var aktive i arbejdet med at opfylde mål for anbringelsen, og hvordan plejefamilierne kunne bidrage til den løbende evaluering og justering af handleplanens mål. Der var desuden stor opmærksomhed på at støtte plejebørn i at udvikle størst mulig selvstændighed samt at gennemføre grundskoleforløb og herefter en ungdomsuddannelse.

TILBUD

Vi vurderer stadig, at tilbuddenes kvalitet i forhold til at understøtte børnenes og de unges skolegang, uddannelse og eventuel beskæftigelse er høj, og at der arbejdes helhedsorienteret for at sikre, at individuelle mål opnås. Se gennemsnitsscore på temaet Uddannelse og beskæftigelse under kapitlet "Generel kvalitet" **Tilbud**.

Det ses fortsat, at tilbuddene generelt er gode til at sikre stabilt fremmøde i skole-, uddannelses- og beskæftigelsestilbud og til at hjælpe de unge med at finde praktikpladser og fritidsjobs. Tilbuddene har fokus på at støtte børnene og de unge i at udvikle størst mulig selvstændighed i mange af hverdagens aktiviteter, dog altid under hensyntagen til individuelle sårbarheder og dagsform.

Af interview med børnene og de unge fremgår det, at de føler sig hørt, respekteret og anerkendt i tilbuddene.

Børnene og de unge oplyser, at de har adgang til deres penge, og at de bruger dem, til det de har lyst til. Af børnenes og de unges udtalelser og gennemsnitsscoren på tema Sundhed og trivsel, se under kapitlet "Generel kvalitet" **Tilbud**, fremgår det, at tilbuddene arbejder med at gøre børnene og de unge økonomisk bevidste.

Det er afgørende for udviklingen til at blive et selvstændigt og kompetent menneske, at tilbuddene arbejder med at børnene og de unge har indflydelse på beslutninger vedrørende sig selv. Tilbuddene scorer på indikator 4.b *Borgerne inddrages i og har indflydelse på beslutninger vedrørende sig selv og hverdagen i tilbuddet i overensstemmelse med deres ønsker og behov* i gennemsnit 4,4. I 90 % af tilsynene, er der i indikator 4.b scoret 4 eller 5. På baggrund af disse scorere og i kombination med observationer og interview med tilbuddene, børnene og de unge kan vi se, at tilbuddene generelt arbejder godt med at børnene og de unge har indflydelse på beslutninger vedrørende sig selv.

Vi har i vores tilsynspraksis fokus på, om tilbuddet sikrer et optimalt "ungemiljø", da vi har oplevet, at unge i nogle tilfælde placeres i tilbud med meget ældre borgere. Unge der er visiteret til tilbud, hvor "voksenmiljøet" er dominerende og som generelt understøtter ældre borgere, er ikke stimulerende og udviklende, og vil ikke understøtte at de unge har nogle at spejle sig i i forhold til at udvikle de personlige og sociale kompetencer, der skal til for at leve et selvstændigt ungeliv.

PLEJEFAMILIER

Den gode overgang fra barn til voksen starter, når barnet flytter ind hos plejefamilien.

De første år, mens plejebarnet er lille, er fokus på selvstændighed og relationer:

- Støtte venskaber, også i forhold til sociale medier

- Støtte fritidsinteresser
- Selvstændiggørelse i forhold til praktiske færdigheder/selvhjælpsfærdigheder
- Med- og selvbestemmelse

Vi vurderer stadig, at plejefamilierne generelt tager opgaven på sig og støtter deres plejebørn bedst muligt, for eksempel ved at undersøge muligheder, opsøge kendte samarbejdsrelationer, herunder skoler, uddannelsessteder og praktiksteder. Plejefamilierne gør desuden meget ud af at formidle deres viden om plejebarnets særlige ressourcer, behov og ønsker til de myndigheder, der skal beslutte, hvilket tilbud barnet eller den unge kan få.

Det ses fortsat, at plejefamilierne er gode til at motivere til og fastholde børnene eller de unge til et stabilt fremmøde. Se gennemsnitsscore på temaet Uddannelse og beskæftigelse under kapitlet "Generel kvalitet"

Plejefamilier.

Af interview med plejebørn og plejefamilier fremgår det, at der ofte også findes en fortrolig voksen, som er en anden end plejeforældrene. I langt de fleste tilfælde har barnet eller den unge en fortrolig relation til en eller flere voksne, der har en positiv betydning for barnets/den unges liv.

I interview med plejebørn, fortæller de, at de generelt bliver hørt, respekteret og anerkendt i plejefamilierne. Se gennemsnitsscore på temaet Sundhed og trivsel under kapitlet "Generel kvalitet"

Plejek familier. Generelt bliver børnene eller de unge inddraget i og har indflydelse på beslutninger vedrørende dem selv og på hverdagen i plejek familien i overensstemmelse med alder og modenhed.



De fleste plejefamilier forholder sig aktivt til, om et plejebarns værelse er placeret og indrettet svarende til plejebarnets alder, behov og ønsker, for eksempel med egen indgang. Når plejebørnene fylder 16 år, har vi fokus på at hjælpe med at bygge bro til kommunen og på hvordan plejefamilierne inddrager bo-træning som madlavning, tøjvask, introduktion til e-Boks og økonomi generelt.

Brobygningen til kommunen omfatter blandt andet:

- Handleplan
- Efterværn
- Forsørgelsesgrundlag ved det 18. år
- Støtte den unge i forhold til kontakt med kommunen, de unge skal have egen stemme



EN PLEJEFAMILIE HAR EN UNG I PLEJE PÅ 16 ÅR. BÅDE DEN UNGE OG PLEJEFAMILIEN ØNSKER EFTERVÆRN, MEN KOMMUNEN SIKKER, AT DE FØRST VIL TAGE STILLING TIL DETTE, NÅR DEN UNGE BLIVER 17,5 ÅR, HVILKET SKABER UTRYGHED OG USIKKERHED FOR ALLE

Udtalelse fra flere plejefamilier

Når plejebørn nærmer sig de 18 år, fylder fremtiden meget for de unge og for plejefamilierne, da det skal afklares, om den unge skal flytte i egen bolig med eller uden støtte, i et tilbud eller kan blive i plejefamilien i efterværn, hvilket mange unge ønsker. Denne afklaringsproces giver ofte anledning til utryghed hos den unge og hos plejefamilien. Sammenhængen mellem den unges anbringelse og et eventuelt uddannelsesforløb skal sikres, og mange plejefamilier udtrykker et ønske om, at de to vigtige elementer i den unges liv kan ses i sammenhæng med hinanden og koordineres i højere grad, så den unge træder ind i voksenlivet med de bedste forudsætninger.

Det er afgørende for udviklingen til at blive et selvstændigt og kompetent menneske, at plejefamilierne arbejder med, at børnene og de unge har indflydelse på beslutninger vedrørende sig selv. Plejefamilierne scorer på indikator 5.b *Barnet inddrages i og har indflydelse på beslutninger vedrørende sig selv og på hverdagen i plejefamilien i overensstemmelse med alder og modenhed* i gennemsnit 4,7. I 94,9 % af tilsynene, er der i indikator 5.b scoret 5. Der er scoret 1 i 3 % af tilsynene i 2023. På baggrund af disse scorer og i kombination med observationer og interview med plejefamilierne, børnene og de unge kan vi se, at plejefamilierne generelt arbejder godt med, at børnene og de unge har indflydelse på beslutninger vedrørende sig selv.



Præsentation af ny indikator – Styrket læringsmiljø

Fra 1. februar 2023 har socialtilsynet vurderet læringsmiljøet i plejefamilier og på børne- og ungehjem. Vurderingen er foretaget via en ny indikator i kvalitetsmodellen under temaet uddannelse og beskæftigelse.

De ny indikatorer er:

- Indikator 1.e: Tilbuddets pædagogiske indsats understøtter børnenes/de unges læring i relation til deres dagtilbud, skolegang eller uddannelse.
- Indikator 1.c: Plejefamiliens indsats understøtter barnets læring i relation til dets dagtilbud, skolegang eller uddannelse.

Med de nye indikatorer giver det os bedre muligheder for at vurdere læringsmiljøet der hvor de anbragte børn og unge bor. Et godt læringsmiljø er afgørende for at styrke anbragte børn og unges muligheder for læring. Der har tidligere manglet en mulighed for at vurdere plejefamilier og tilbuds indsats for at styrke læringsmiljøet for anbragte børn og unge.

I processen for udviklingen og implementeringen af både indikatorer og de tilsynsfaglige fokuspunkter har vi sammen med de andre fire socialtilsyn bidraget med tilsynsfaglige perspektiver til både indikatorformulering og bedømmelsesgrundlaget.

De tilsynsfaglige fokuspunkter til vurdering af indikatorerne tager udgangspunkt i definition af et stimulerende læringsmiljø:

”LÆRINGSMILJØ KAN DEFINERES SOM DE SÆRLIGE KULTURELLE OG SOCIALE RESSOURCER I EN FAMILIE, SOM DIREKTE OG INDIREKTE UNDERSTØTTER BARNETS TILEGNELSE AF VIDEN, KOGNITIVE KOMPETENCER (FÆRDIGHEDER OG EVNER) OG IKKE-KOGNITIVE KOMPETENCER (PERSONLIGHEDSTRÆK, MOTIVATION, MÅLSÆTNINGER, MV.). FORÆLDRENE KAN PÅVIRKE LÆRINGSMILJØET POSITIVT VED TIDLIGT AT UNDERSTØTTE BØRNENES LÆRING OG VED SENERE I BARNDOMMEN HAVE POSITIVE FORVENTNINGER TIL, HVILKEN UDDANNELSE DERES BØRN SKAL OPNÅ – ELLER AT DE OVERHOVEDET SKAL HAVE EN UDDANNELSE”

Kilde: VIVE, Rapport, Læringsmiljø i hjemmet og frivillighed. Kortlægning af indsatser, der fremmer læringsmiljøet i hjemmet, med henblik på at synliggøre potentialer for en frivillig indsats.

De tilsynsfaglige fokuspunkter omhandler:

1. Inddragelse af de enkelte børn og unges perspektiver
2. Tæt samarbejde med barnets eller den unges dagtilbud, skole eller uddannelsessted
3. Interesse og kendskab til barnet eller den unges hverdag, trivsel og læringsmål
4. Læringsunderstøttende aktiviteter
5. Læringsunderstøttende fysiske rammer og strukturer
6. Opsøger råd, vejledning og supervision

De seks fokuspunkter bidrager til vurderingerne i de nye indikatorer ved at sætte fokus på om tilbudene og plejefamilierne har et stimulerende læringsmiljø, og i det hele taget er opmærksomme på vigtigheden af det.

Socialtilsynet benytter fokuspunkterne til at undersøge og inddrage de forskellige tilsynsfaglige opmærksomheder der kan være omkring læringsmiljøet.

I forberedelsen af tilsynet og interviews indgår de seks fokuspunkter og i forbindelse med selve tilsynet når temaet "*Uddannelse og beskæftigelse*" er i fokus. Indikatorerne undersøges nærmere gennem interview med medarbejdere, plejeforældre og børn eller unge. Det er en vigtig pointe, at når indikatoren bedømmes at der er opmærksomhed på at tilbuddet eller plejehjemmet først og fremmest er barnets hjem. Det vil sige at der er fokus på læringsmiljøet og ikke selve læringen der foregår i dagtilbud, grundskole eller uddannelse. I forlængelse af det kan man vælge at inddrage trianguleringskilder fra henholdsvis dagtilbud, grundskole eller uddannelse alt efter aldersgruppe.

I planlægning og interview er der opmærksomhed på alder og målgruppe idet der er stor forskel på hvad der er et stimulerende læringsmiljø børnene afhængigt af alder, målgruppe og udvikling. Her bliver vurderingen af de nye indikatorer foretaget med udgangspunkt i de tilsynsfaglige fokuspunkter samt en konkret vurdering i forhold til alder, målgruppe og der hvor barnet bor (plejefamilie/tilbud).



ØKONOMI

Budget og regnskab

Socialtilsynet skal i hver årsrapport give en kort beskrivelse af budget og regnskab for det for-gangne år.

Af **Tabel 15: Budget 2023 og regnskab 2023, 1.000 kroner** frem-går budget og regnskab for 2023 for Socialtilsyn Øst.

Vi har i 2023 genereret et netto mindre forbrug på cirka 1,7 mio. kroner. Det mindre forbrug skyldes primært følgende forhold:

- Der er mindreforbrug spredt på forskellige driftsomkostnin-ger og et mindreforbrug på løn.
- Særligt kan det fremhæves:
 - Tab på tilgodehavender har været meget begræn-set.
 - Flere indtægter på ordinære tilsynstakster og væ-sentlige ændringer på tilbud end forventet, mens der har været et markant fald i antallet af nygodken-delser.
 - Der har været en del vakante stillinger, der af for-skellige årsager ikke er blevet besat umiddelbart i forlængelse af ophør.

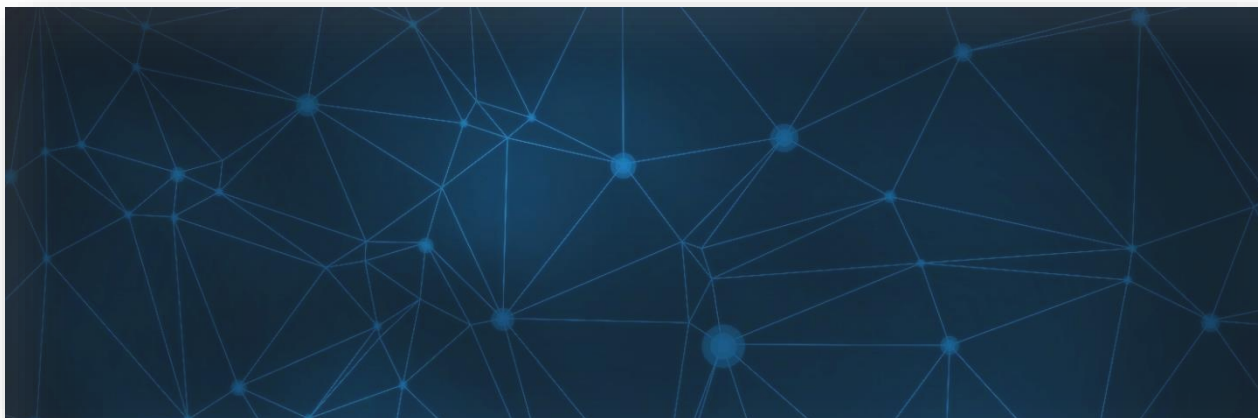


Bilag 1: Socialtilsyn Østs virke viser antallet af sociale tilbud og plejefamilier med videre omfattet af tilsyn fra Socialtilsyn Øst – dels hvor mange, der var forudsat i budgettet for 2023, og hvor mange der faktisk var.

Antallet af sociale tilbud i 2023 er lavere end forudsat i budget 2023. Dette skyldes at afgang af tilbud har været større end forventet og tilgangen af nye tilbud er ganske begrænset. Det er forventet for 2024 at antallet af tilbud vil være faldende, dels fordi der er en tendens til at mindre tilbud op-hører eller sammenlægges.

Der har i ikke været udsendt tillægstakster i væsentligt omfang vedrørende tilbud med særligt res-sourcekrævende opgaver idet vi fortsat afventer vejledning og etablering af praksis.

Det har således været nødvendigt at afholde disse aktiviteter indenfor de normale takstindtægter.



Tilsynstakster og objektive finansieringsandele

Socialtilsynene opkræver følgende typer af takster, jf. bekendtgørelse af lov om socialtilsyn § 23⁷ fra tilbuddene for at dække udgifterne til at føre tilsyn med tilbuddene:

- Tilsynstakst. Dette er den "almindelige" takst, der betales for at være omfattet af tilsynet. Taksten opkræves halvårligt. Nye tilbud skal betale taksten fra den første måned efter de er blevet godkendt af socialtilsynet.
- Takst for ny-godkendelser. Taksten opkræves som et engangsbeløb forud for behandling af en ansøgning om at blive godkendt som nyt tilbud.
- Takst for væsentlig ændring. Taksten opkræves som et engangsbeløb i tilfælde, hvor der ansøges om væsentlige ændringer af et eksisterende tilbuds godkendelsesgrundlag.
- Takst for skærpet tilsyn. Taksten opkræves som et engangsbeløb for hvert skærpet tilsyn.
- Tillægstakster for tilbud særligt ressourcekrævende opgaver.

De første tre typer af takster, som udgør langt størstedelen af takstindtægterne, fastlægges som gennemsnitlige takster ud fra de budgetterede omkostninger, mens takster for skærpet tilsyn er lovgivningsbestemt til at udgøre 1/10-del af den almindelige tilsynstakst pr. måned det skærpede tilsyn løber. Taksterne er differentieret efter størrelse ud fra størrelseskategorier fastlagt i lovgivningen.

Tabel 17: Takster i kroner **Tabel 17: Takster i kroner (løbende priser)** viser udviklingen i Socialtilsyn Østs takster fra 2021 til 2023. Tillægstakster opgøres konkret og individuelt, hvorfor de ikke fremgår af tabellen.

Tilsynet med plejefamilier bliver dækket af et finansieringsbidrag, der opkræves fra kommunerne. Dette kaldes "Det objektive finansieringsbidrag". Det samlede objektive finansieringsbidrag er opgjort ud fra de budgetterede omkostninger ved at føre tilsyn med plejefamilierne. Hver kommune betaler forholdsmæssigt ud fra antallet af 0-17-årige borgere hjemmehørende i den enkelte kommune.

Det bemærkes i denne forbindelse, at man ikke kan sammenligne prisen i de enkelte tilsyn pr. 0-17-årige.

⁷ LBK nr. 1109 af 01/07/2022

Dette skyldes flere forhold, blandt andet, men ikke begrænset til at der er meget forskel på antallet af plejefamilier i de enkelte kommuner og regioner, ligesom der er meget stor forskel på indbyggertallet og dermed alt andet lige også antallet af 0-17-årige. Der ses umiddelbart ingen sammenhæng mellem antallet af indbyggere og antallet af plejefamilier.

Antallet af 0-17-årige har som sådan ikke har noget at gøre med opgaverne i socialtilsynet, men er alene en objektiv fordelingsnøgle.

Budgetperspektiv fremadrettet

Takster i budget 2024 er faldet med ca. 0,2% målt i faste priser. Det er konstateret at STØ's nominelle tilbudsportefølje er reduceret med knap 4%, mens antallet af opgaver er forøget både som følge af etablering af speciale og som en konsekvens af ændring i loven med henblik på at styrke det økonomiske tilsyn, som en fortsættelse af effekten i udviklingen fra 2023, ændringen i taksterne er indeholdt i DUT-forhandlingerne og kommunerne er som helhed blevet kompenseret for takststigningerne herigennem.

De fulde konsekvenser af lovændringerne er først blevet implementeret igennem 2023 og starten af 2024 og derfor er der fortsat en vis usikkerhed på hvorvidt, der er yderligere ændringer i taksterne fremadrettet som følge af lovændringerne.

Inflationen som har påvirket samfundet i særligt i 2021 og 2022, vil også sætte sit præg på 2024 og 2025. På baggrund af OK-2024 vil der alt andet lige forventes en stigning i lønomkostningerne, hvorfor det alt andet lige må forudsættes at taksterne, isoleret set vil følge prisudviklingen, omend der løbende foretages effektiviseringer og tilpasninger.

STØ har endvidere bemærket at der igennem foråret 2024 har pågået en række forhandlinger om det specialiserede område, som også påvirker tilsynsvirksomheden. Vi vil tilpasse vores økonomiske ramme i overensstemmelse med de lovgivningsmæssige rammer og krav, der bliver udmøntet i forbindelse med de pågående politiske forhandlinger

Kort opsummering

I Socialtilsyn Østs tilsyn i 2023 har der været særligt fokus på dialogforpligtelsen og individuelle risikovurderinger.

Til at løfte tilsynsopgaven har der ved udgangen af 2023 været 64 medarbejdere involveret i tilsynsarbejdet; tilsynskonsulenter, medarbejdere med stabsfunktioner, udviklingskonsulenter og ledelse.

Socialtilsyn Øst har gennemført 1.469 tilsyn og aflagt samtlige plejefamilier, tilbud og afdelinger i Region Sjælland (minus Holbæk Kommune) og Hjørring Kommune minimum et tilsynsbesøg, hvilket er i overensstemmelse med lovkravet om, at socialtilsynene skal aflægge alle tilbud og afdelinger besøg årligt.

Socialtilsyn Øst har modtaget og behandlet 285 ansøgninger om væsentlige ændringer/ændringer af godkendelsen. Antallet af ansøgninger på niveau med 2022.

Der er et fald på 2,4 % i antal godkendte pladser på plejefamilieområdet i forhold til 2022. Antallet af antal ledige pladser er faldet med 31.

I tilsynet med vores specialistfunktioner, vil vi fastholde vores fokus på anvendelse af den obligatoriske husorden i den pædagogiske indsats.

Konklusion

Den samlede vurdering er, at ønsket fra regeringens side om et kvalitetsløft på det specialiserede socialområde, er i en fortsat positiv udvikling, og at samarbejdsrelationerne mellem socialtilsynet, tilbuddene og kommunerne styrkes blandt andet ved kontinuerlig dialog. Mere specifikt kan det konkluderes:

- At de sociale tilbud og plejefamilierne vedrørende de udvalgte fokuspunkter har en generel høj kvalitet.
- At antallet af godkendte plejefamilier i 2023 har været faldende.
- At antallet af ansøgninger er faldet i 2023, hvilket har konsekvenser for antallet af plejefamilier, som kommunerne har til rådighed.
- At antallet af modtagne magtanvendelsesindberetninger er steget meget, hvilket bunder i tilsyn med vores specialistfunktion.
- At de sociale tilbuds og plejefamiliernes kvalitet i forhold til at understøtte børnenes og de unges skolegang, uddannelse og eventuel beskæftigelse er høj, og at der arbejdes helhedsorienteret for at sikre, at individuelle mål opnås.
- At de sociale tilbud og plejefamilierne har fokus på at støtte børnene og de unge i at udvikle størst mulig selvstændighed i mange af hverdagens aktiviteter, dog altid under hensyntagen til individuelle sårbarheder og dagsform.
- At plejefamilierne i almen, forstærket og specialiseret typologi i vid udstrækning formår at sikre udvikling og trivsel for plejebørn med et støttebehov svarende til typologien.
- At tilbuddene generelt har udarbejdet obligatoriske husordener i overensstemmelse med regelgrundlaget, men ser en væsentlig forskel i formidling af husordenen - både i den direkte orientering til de unge samt i design, sprogbrug og omfang af skriftlighed.
- At der er forskel i kvaliteten i specialistfunktionens tilbud i sammenligning med øvrige sociale tilbud. Vi kan her fremhæve temaet kompetencer, hvor vi vurderer i hvilken grad tilbuddenes medarbejdere besidder relevante kompetencer i forhold til målgruppens behov og tilbuddets metoder.
- At der har været et godt samarbejde med de sikrede institutioner.

På baggrund af det vi har set i 2023, kan vi anbefale:

- At kommunernes fokus på at rekruttere plejefamilier fastholdes og udbygges, så der kan godkendes flere plejefamilier til anbringelse for børn og unge
- At der er opmærksomhed på og bevidsthed om den enkelte plejefamilies ressourcer og begrænsninger inden for typologien og at anbringende kommune løbende og i forbindelse med visitation indgår i dialog med plejefamilierne om rækkevidden af deres godkendelse.
- At sociale tilbud, plejefamilier og anbringende kommuner i fællesskab har opmærksomhed på, at der indgår specifikke mål vedrørende uddannelse og beskæftigelse i handleplanerne, således, at der sikres et fortsat fokus børn og unges skolegang og uddannelse.

- At kommunerne har opmærksomhed på sociale tilbuds og plejefamiliers oplevelse af kvaliteten af sagsbehandlingen og samarbejdet i forbindelse med, at den anbragte unge nærmer sig de 18 år.
- At afklaringsprocessen i forbindelse med at en ung fylder 18 år startes tidligere, da den ofte giver anledning til utryghed hos den unge.

BILAG 1: SOCIALTILSYN ØSTS VIRKE

Data vedrører opgaveporteføljen ved udgangen af det kalenderår årsrapporten omhandler, antal tilsyn, antal sanktioner, antal klager, sagsbehandlingstid m.m.

Antal sager i Socialtilsyn Øst

Vores opgaveportefølje ved udgangen af 2023:

TABEL 3: ANTAL GODKENDTE PLEJEFAMILIER FORDELT PÅ TILBUDSTYPE

Tilbudstype	Antal
§ 66, stk. 1, nr. 1 Almen plejefamilie	471
§ 66, stk. 1, nr. 2 Forstærket plejefamilie	497
§ 66, stk. 1, nr. 3 Specialiseret plejefamilie	54
I alt	1.022

Antal godkendte plejefamilier er faldet med 1,8 % i forhold til 2022. Det største fald vedrører tilbudstypen § 66, stk. 1, nr. 1 Almen plejefamilie, som er faldet med 4,7 %. Faldet hænger sammen med et større antal plejefamilier der stoppet af egen drift og der ikke er blevet godkendt et tilsvarende antal ny plejefamilier. Hvilket skyldes et fald i ansøgninger om godkendelse som plejefamilie. Det største fald i antal godkendte plejefamilier fordelt på kommuner er i Kalundborg Kommune og Vordingborg Kommune med 7 i hver kommune. Den største stigning er i Hjørring Kommune med 9. I Faxe Kommune og Ringsted Kommune er der ingen ændringer i antallet af godkendte plejefamilier.

TABEL 4: ANTAL GODKENDTE TILBUD FORDELT PÅ TILBUDSTYPE

Tilbudstype	Antal			I alt
	Kommunalt	Regionalt	Privat	
Børne- og unge tilbud	11	5	29	45
Voksenteilbud	126	4	76	206
Kombinerede børne-/unge og voksenteilbud	26	7	61	94
I alt	166	15	177	358

Sammenlignet med antallet i 2022 kan det konstateres, at der er et fald på 3,6 % i antallet af sociale tilbud. De største ændringer er på børne- og unge tilbuddene som er faldet med 6,25 % og de kombinerede tilbud, som er faldet med 6 %. Ved sammenligning af virksomhedskategorierne, kan det konstateres, at det største fald er på de private tilbud. Faldet i de private tilbud kan forklares med flere forskellige årsager:

- Lukning af små tilbud med aldrende ledere, hvor der er oplagt, at de bliver sammenlagt med andre tilbud eller at de helt lukker, da det er en stor opgave at planlægge et generationsskifte. Sikring af et godt generationsskifte kræver flere års forberedelse blandt andet på grund af skattemæssige forhold. I nogle tilfælde er de siddende bestyrelse ikke nødvendigvis tilstrækkeligt kompetente i forhold til denne type af planlægning.
- Koncernspecialiseringen betyder, at der er begrænset tilgang af ny-godkendelser da det blot kræver et holdingselskab for at indgå i koncernspecialiseringen. Den typiske konstruktion for et tilbud organiseret som et ApS er at holdingselskabet er skudt ind mellem ejer og driftsselskab, da det giver flere muligheder både i forhold til skatteoptimering og i forhold til at kunne sælge driftsselskabet.
- Ejer kredsen ændres og derigennem opstår en koncern, som følge af at en juridisk person opnår bestemmende indflydelse – altså en koncern.

I forhold til faldet på børne- og unge tilbud er det kendetegnende, at en meget høj andel er private aktører, at de er relativt små og gerne organiseret som fonde. Altså er der en sammenhæng med forklaringerne på faldet i de private tilbud.

Årets godkendelser af nye tilbud og plejefamilier

Socialtilsynet skal behandle ansøgninger om godkendelse fra sociale tilbud og plejefamilier. Disse ansøgninger tilgår løbende og bliver ligeledes løbende sagsbehandlet.

Det er tidspunktet for offentliggørelsen af godkendelsen, som er afgørende for, hvilket år den aktuelle godkendelse registreres under. Eksempel: Det sagsforberedende arbejde, herunder besøg på tilbuddet, er gennemført i 2023, men rapporten offentliggøres først på Tilbudsportalen efter den 1. januar 2024. Denne godkendelse vil alene indgå i socialtilsynets årsrapport for 2024.

I 2023 er der modtaget 62 ansøgninger fra plejefamilier og 6 på tilbudsområdet. Antal modtagne ansøgninger er faldet med 24 % på plejefamilieområdet og med 57 % på tilbudsområdet når der sammenlignes med 2022.

Nedenstående **Tabel 6: Antal ophørte tilbud og plejefamilier** indeholder ansøgninger, hvor der er truffet afgørelse om godkendelse eller ikke godkendelse i 2023, og ansøgninger, hvor tilbuddet eller plejefamilien selv har trukket ansøgningen tilbage i 2023. En del af disse ansøgninger kan være modtaget i 2022.

TABEL 5: ANTAL NY-GODKENDTE TILBUD FORDELT PÅ TILBUDSTYPE

Tilbudstype	Godkendt	Ansøgninger uden godkendelse	
		Ikke godkendt	Ansøgning trukket tilbage
Plejefamilier	43	1	44
Børne- og unge tilbud	1	0	0
Voksentilbud	1	1	2
Kombinerede børne-/unge og voksentilbud	2	0	0
I alt	47	2	46

Opgaven, med at behandle ansøgninger om godkendelse, har i 2023 ikke fyldt helt lige så meget som i 2022, da antallet af ansøgninger er faldet. Antallet af ansøgere der på plejefamilieområdet har

trukket ansøgningen tilbage, er på niveau med 2022. Antallet af ansøgere på tilbudsområdet der har trukket deres ansøgning tilbage, er steget med tre.

Vi har ny-godkendt 4 tilbud og 43 plejefamilier i 2023. Antallet af ny-godkendte tilbud er faldet med 10 i forhold til 2022. Antallet på plejefamilier er steget med 13, hvilket kan hænge sammen med, at der afholdes flere grundkurser. Der var en ansøger på plejefamilieområdet der fik afslag på godkendelse. I 2023 har vi truffet to afgørelser om afslag på godkendelse – en på tilbudsområdet og en på plejefamilieområdet.

Vi modtog ansøgninger om godkendelse fra nye tilbud og plejefamilier, hvor sagsbehandlingen blev påbegyndt i 2023, men som ikke var afsluttet ved årsskiftet. En del af de ansøgninger, som vi modtog og opstartede sagsbehandlingen af i 2023, vil derfor først tælle med i statistikken for ny-godkendelser i 2024. I forbindelse med modtagelse af ansøgninger ser vi ofte udfordringer i forhold til manglende dokumentation, ukorrekte eller manglende indberetninger på Tilbudsportalen og mangelfulde ansøgninger. Disse udfordringer komplicerer sagsbehandlingen og forøger blandt andet sagsbehandlingstiden.

En ansøgning, der bliver trukket tilbage, betyder ikke, at der ikke har været noget arbejde med ansøgningen. Ressourceforbruget afhænger meget af, hvornår i processen ansøgningen trækkes tilbage. I 2023 var der fire tilbud, der trak deres ansøgning tilbage, og antallet på plejefamilieområdet udgjorde 44. I 2023 ses det, at en stor del af de familier, der selv trækker deres ansøgning, gør det før de første kursusdage eller efter første tilsynsbesøg. Dette skyldes som oftest, at familierne i refleksionerne under vores besøg selv bliver bevidste om, at der er ting i deres egen helbredstilstand, deres økonomi, i forhold til deres egne børn eller andet, der gør, at det for nuværende vil være u hensigtsmæssigt i forhold til egen familie. På tilbudsområdet er de hyppigste årsager ny-godkendelsestaksten og mængden af materiale, der skal fremsendes i forbindelse med ny-godkendelsen.

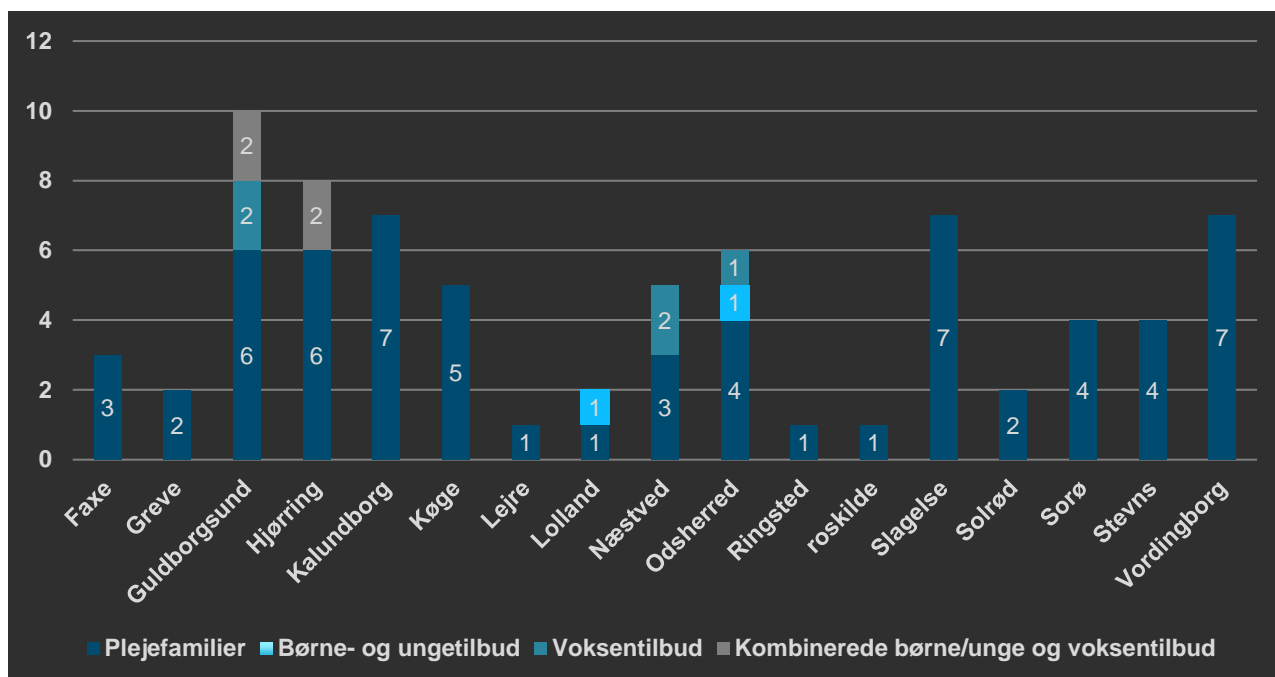
Ophørte tilbud og plejefamilier

Når vi taler om ophørte tilbud og plejefamilier, betyder det, at tilbuddet eller plejefamilien selv ønsker at stoppe med at benytte deres godkendelse eller at deres godkendelse er bortfaldet. Godkendelsen bortfalder, hvis der ikke har været borgere i tilbuddet eller plejefamilien i en sammenhængende periode på to år for tilbud og tre år for plejefamilier. På tilbudsområdet forekommer dette meget sjældent. Vi har aldrig oplevet, at nogle tilbud er ophørte på baggrund af denne regel.

TABEL 6: ANTAL OPHØRTE TILBUD OG PLEJEFAMILIER

Tilbudstyper	Antal
Plejefamilier	64
Børne- og unge tilbud	2
Voksentilbud	5
Kombinerede børne-/unge og voksentilbud	4
I alt	75

DIAGRAM 6: ANTAL OPHØRTE TILBUD OG PLEJEFAMILIER FORDELT PÅ KOMMUNE



De ophørte tilbud og plejefamilier, der fremgår af **Tabel 6: Antal ophørte tilbud og plejefamilier** har af egen vilje, med undtagelse af fem plejefamilier hvor godkendelsen er bortfaldet, oplyst at de ikke længere ønsker at opretholde deres godkendelse. Der er tale om afsluttede tilsyn, hvor resultatet er ophørt/godkendelsen bortfaldet og dato for ophør er i 2023. Fra 2022 til 2023 er antallet af tilbud der er ophørt steget med 9 %. På plejefamilieområdet er der et fald på 27 %. Antallet fordelt på tilbud og plejefamilier udgør et fald på 24 på plejefamilieområdet og en stigning på tilbudsområdet med en.

De kommuner, der har færrest aktive plejefamilier, påvirkes relativt mest af afgang blandt plejefamilier, idet hver enkelt plejefamilie udgør en større andel af den samlede kapacitet i kommunen. Når der er en lav tilgang **Tabel 5: Antal ny-godkendte tilbud fordelt på tilbudstype** samtidig med stor afgang, vil kapaciteten i den enkelte kommune blive forringet. Det stemmer umiddelbart ikke overens med, at kommunerne ønsker større kapacitet af plejefamilier.

På tilbudsområdet er den hyppigste årsag til ophør manglende indskrivning af borgere. På plejefamilieområdet er den hyppigste årsag private årsager, der blandt andet dækker over helbred, samlivsophør m.m.

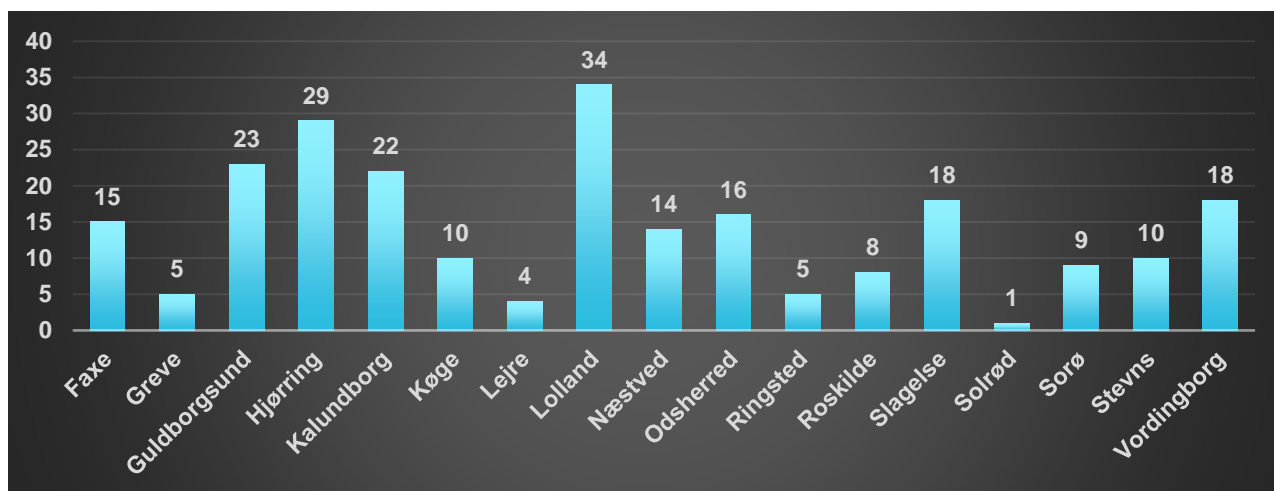
Ledige pladser i plejefamilier

Det er plejefamiliernes ansvar⁸ at opdatere sin oplysninger på Tilbudsportalen herunder ledige pladser. Dette sker ikke altid, hvorfor der kan være mindre afvigelser i forhold til det faktiske antal ledige pladser. Antallet af ledige pladser vil altid være i fokus, når vi er på tilsynsbesøg, og vi beder plejefamilierne om at opdatere oplysningerne, hvis de ved tilsynsbesøget ikke stemmer overens med de faktiske forhold. Pr. 31. december 2023 var der, i de plejefamilier vi har tilsynsforpligtelsen med,

⁸ BEK nr. 1491 af 06/12/2023

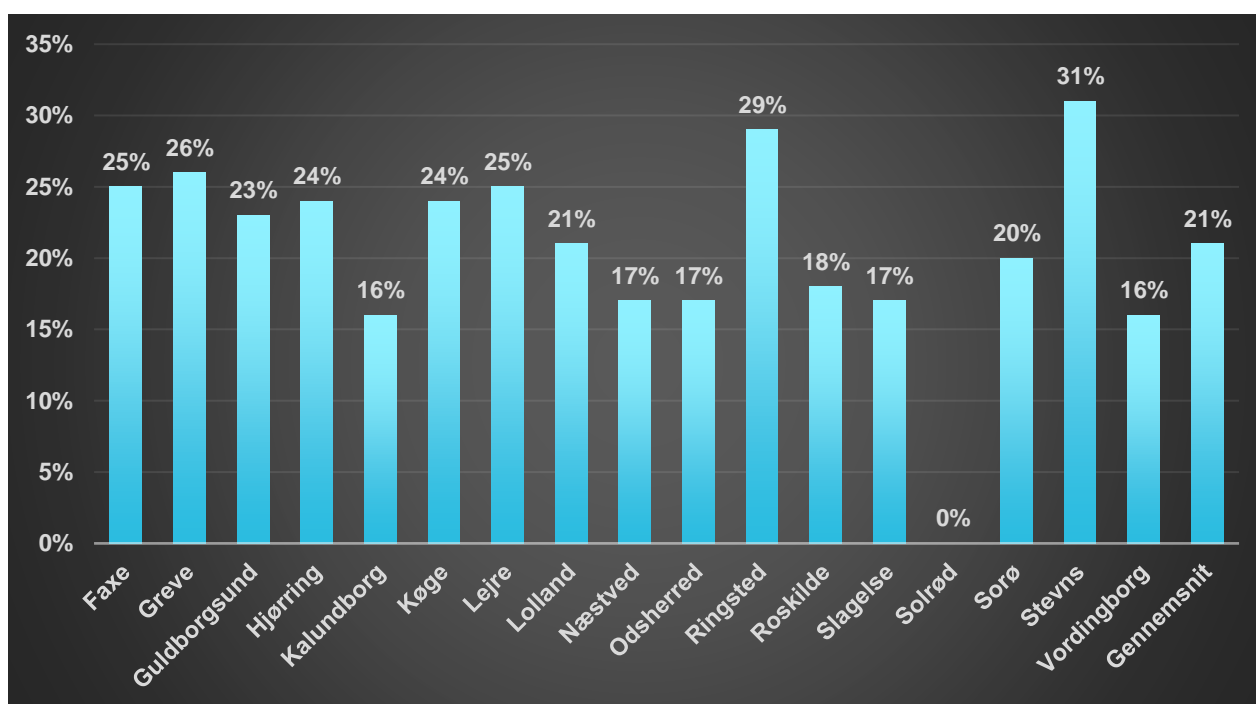
1.979 godkendte pladser. Det er et fald på 2,4 % i forhold til 2022. Faldet hænger sammen med, at der er et større antal plejefamilier, der er ophørte af egne drift, end der er blevet godkendt, hvilket hænger sammen med antallet af ansøgere er faldet.

DIAGRAM 7: ANTAL LEDIGE PLADSER FORDELT PÅ KOMMUNE



Det samlede antal ledige pladser udgør i 2023 210. Antallet er faldet med 31 pladser sammenlignet med 2022. Det største fald i antal ledige pladser er i Næstved Kommune med 3 pladser, og den største stigning er i Lolland Kommune med 13 pladser.

DIAGRAM 8: LEDIGE PLADSER I PLEJEFAMILIER I PROCENT AF OPGAVERPOTEFØLJEN FORDELT PÅ KOMMUNE

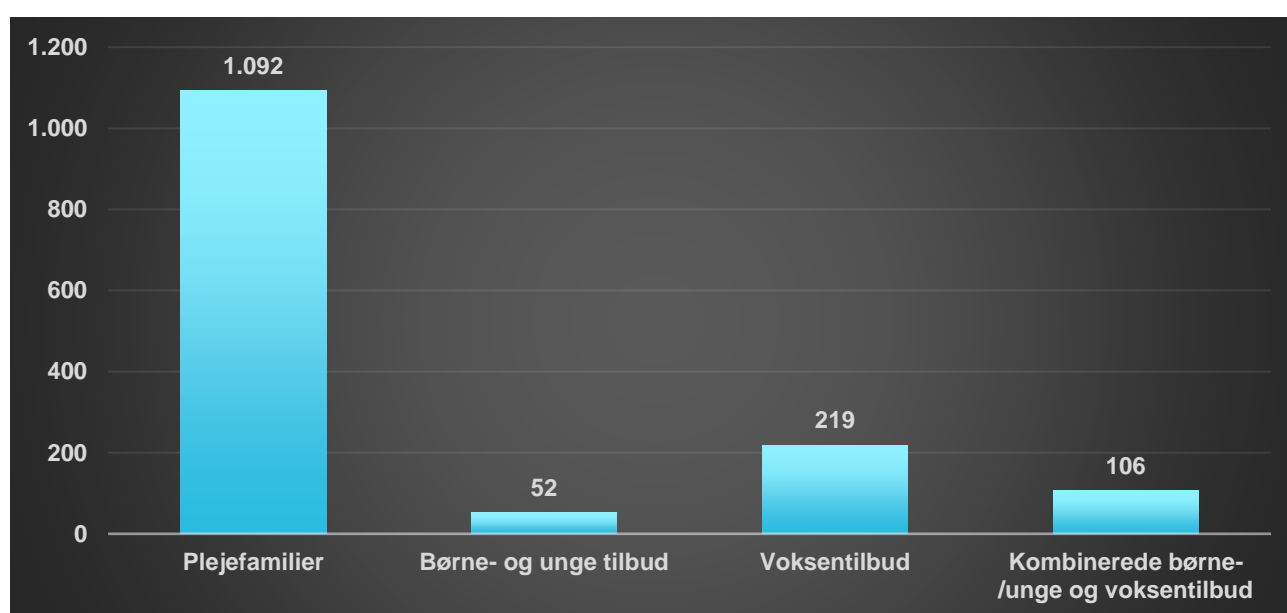


Antal gennemførte tilsyn, herunder antallet af anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg

I forbindelse med vores tilsynsforpligtelse modtager alle plejefamilier og sociale tilbud minimum et tilsynsbesøg årligt⁹. Når et tilbud består af flere afdelinger, gælder kravet om minimum et besøg om året separat for de enkelte afdelinger¹⁰.

Tilsynsbesøgene kan aflægges som anmeldte og uanmeldte. Antallet af tilsynsbesøg kan variere alt efter tilbuddets størrelse og er altid med udgangspunkt i en tilsynsfaglig risikovurdering. For eksempel vil et tilbud med mange afdelinger få flere tilsynsbesøg i forbindelse med et enkelt tilsyn. Det samme gør sig gældende, hvis et tilbud får et skærpet tilsyn. Derfor vil det samlede antal tilsynsbesøg være højere end det samlede antal gennemførte tilsyn.

DIAGRAM 9: GENNEMFØRTE TILSYN



Af **Diagram 9: Gennemførte tilsyn** er det alene gennemførte tilsyn, der fremgår. Der kan på de 1.469 gennemførte tilsyn have været besøg i 2022 og/eller 2023, men tilsynet er afsluttet i 2023. I antallet af gennemførte tilsyn, kan det forekomme, at et tilbud har haft mere end et tilsyn. Tilsyn skal ikke forveksles med tilsynsbesøg, da tilsyn er et forløb, hvor et tilsynsbesøg er en aktivitet i den samlede tilsynsproces. Diagrammet indeholder alene driftsorienterede tilsyn og ny-godkendelser.

Vi har syv forskellige sagsforløb, som alle anvendes med forskellige formål. De fleste forløb indeholder tilsynsbesøg og enkelte andre gør ikke. Men det er muligt at oprette tilsynsbesøg i dem alle. Når der tales om, hvorvidt vi har været på alle adresse årligt, vil det være de driftsorienterede tilsyn der er tale om, hvorfor det er dem der fremgår af **Diagram 9: Gennemførte tilsyn**.

⁹ LBK nr. 1490 af 06/12/2023

¹⁰ Vejledning om socialtilsyn pkt. 218

TABEL 7: TYPER AF SAGSFORLØB:

Sagsforløbstype	Anvendelse	Antal gennemførte
1. driftsorienteret tilsyn efter godkendelse	Alle temaer i Kvalitetsmodellen skal behandles ved det 1. driftsorienteret tilsyn efter godkendelsen Indeholder altid tilsynsbesøg	38
Driftsorienteret tilsyn	Det årlige tilsyn, hvor alle eller enkelte temaer i Kvalitetsmodellen inddrages Indeholder altid tilsynsbesøg	1.364
Godkendelsen bortfaldet	Når tilbuddet ikke har benyttet deres godkendelse i 2 år Når plejefamilien ikke har benyttet deres godkendelse i 3 år Kan indeholde tilsynsbesøg	5
Ny-godkendelse	Behandling af ansøgning om godkendelse som enten socialt tilbud eller plejefamilie Indeholder altid tilsynsbesøg	68
Opfølgning på sanktion	Følger op på om udstedte sanktioner er opfyldt Kan indeholde tilsynsbesøg	20
Ophør af egen drift	Tilbuddet eller plejefamilien ønsker selv at ophøre Kan indeholde tilsynsbesøg	60
Væsentlig ændring af godkendelsen	Behandling af ansøgning om ændring af godkendelsen uden for det årlige tilsyn Kan indeholde tilsynsbesøg	80

TABEL 8: ANTAL TILSYNSBESØG FORDELT PÅ SAGSFORLØBSTYPE

	Sagsforløbstype					
	1. driftsorienteret tilsyn efter godkendelse	Driftsorienteret tilsyn	Ny-godkendelse	Opfølgning på sanktioner	Ophør af egen drift	Væsentlig ændring af godkendelse
Plejefamilier						
Anmeldt	26	763	144	2	3	24
Uanmeldt	1	299	0	0	0	2
Uanmeldt, ikke truffet	1	93	0	0	2	0

Plejefamilier i alt	28	1.155	144	2	5	26
Tilbud						
Anmeldt	11	338	7	4	1	22
Uanmeldt	1	132	0	1	1	1
Uanmeldt, ikke truffet	0	1	0	0	0	0
Tilbud i alt	12	471	7	5	2	23
Samlet i alt	40	1.626	151	7	7	49

På både tilbuds- og plejefamilieområdet er der et fald i antal uanmeldte tilsynsbesøg sammenlignet med 2022 – på plejefamilieområdet udgør faldet 5,9% og på tilbudsområdet 12,3%, hvilket kan hænge sammen med faldet i antal godkendte tilbud og plejefamilier. Derudover vil tilsynsintensiteten også altid bero på en konkret risikovurdering **Tabel 8: Antal tilsynsbesøg fordelt på sagsforløbstype** fremgår det, at antallet af besøgstypen uanmeldt, ikke truffet er faldet med 7,7% på plejefamilieområdet og at den kun har været anvendt en gang på tilbudsområdet.

Henvendelser om bekymrende forhold – Whistleblowordningen

Borgere, pårørende, ansatte og andre personer kan kontakte socialtilsynet med oplysninger om bekymrende forhold på sociale tilbud og i plejefamilier. Til dette formål har socialtilsynet en ”whistleblower”-telefon, som er åben for telefoniske henvendelser indenfor socialtilsynets åbningstider. Ligeledes er det muligt at benytte en skriftlig webformular via socialtilsynets hjemmeside. Henvendelser kan ske både anonymt og med flere niveauer af åbenhed. Dette vælges alene af anmelder.

Registrering og sagsbehandling

Vi registrerer alle nye henvendelser dagligt på hverdage for tilbud/plejefamilier, der er underlagt Socialtilsyn Øst tilsyn. Ved henvendelser vedrørende tilbud/plejefamilier, der ikke hører til Socialtilsyn Øst, henvises til det korrekte socialtilsyn.

Der foretages en risikovurdering af indholdet i henvendelsen i forhold til hvilke tiltag, der skal foretages. Denne risikovurdering foretages af konsulenten på det pågældende tilbud eller plejefamilie.

Alle henvendelser bliver registreret enkeltvist, uanset om der er flere anmeldere, eller om det er den samme anmelder, som kontakter socialtilsynet flere gange.

Antal henvendelser

TABEL 9: ANTAL HENVENDELSER FORDELT PÅ TILBUDSTYPE

Tilbudstyper	Antal	
	2022	2023
Plejefamilier	43 (11 %)	28 (-35 %)
Børne- og ungetilbud	41 (10 %)	94 (129 %)
Voksentilbud	161 (39 %)	199 (24 %)
Kombinerede børne-/unge og voksentilbud	164 (40 %)	145 (-12 %)
I alt	409 (14,5%)	466 (14.6 %)

Som det ses af ovenstående, er der en stigning i indkommende whistleblows og dette ses især for tilbud for børn. Der er gennem 2020'erne set en markant stigning i indkommende whistleblows. Således var der i årene 2018, 2019 og 2020 ca. 250 whistleblows om året, som i 2021 steg til 357, hvilket var en stigning på 39 %.

For 2023 er tallet altså oppe på 466 henvendelser. For året 2022 var stigningen især at se hos voksentilbud samt hos kombineret børne-voksne tilbud, hvor det for 2023 i høj grad ses på børne – og ungetilbud. Samtidig er tallet for plejefamilier faldet. En del af forklaringen på stigningen på børne- og ungetilbud kan skyldes, at vi har fået tildelt specialistfunktionen for de sikrede institutioner, hvor 47 af henvendelser kommer fra.

I forhold til antallet af modtagne whistleblows skal det ligesom foregående år tages i betragtning, at der er modtaget flere whistleblows om enkelte tilbud. Dette kan afspejle en særlig problematik i tilbuddet, eller at tilbuddet er meget stort og eventuelt opdelt i forskellige afdelinger. I enkelte tilfælde ses det at afspejle en særlig problematik i anmelders situation.

På plejefamilieområdet er der enkelte familier, hvorom der har været to eller flere henvendelser. Det forhold, at der modtages flere henvendelser omkring et bestemt tilbud eller en bestemt plejefamilie, kan skyldes forskellige årsager, som for eksempel udfordringer med kvaliteten i tilbuddet eller plejefamilien, at flere i en personale- eller pårørende gruppe hver for sig henvender sig eller at en borger gentagende gange henvender sig. Sjældent ses det, at henvendelser er af mere chikaneliggende karakter.

Det vurderes, at aktører og pårørende på det sociale område har kendskab til whistleblowerordningen, ligesom der er et generelt kendskab til socialtilsynet og whistleblowordningen i befolkningen, som ses af de henvendelser, der kommer ind fra for eksempel naboer, forbipasserende m.v.

Henvendelsesmønster

For at sikre anonymiteten vedrørende årsagerne til henvendelserne, er det alene de tre hyppigste årsager til henvendelserne, der beskrives med en kort tekst.

Ved registreringen af de modtagne whistleblows bliver der angivet en årsag til henvendelsen. Denne årsag vælges blandt de 15 valgmuligheder, der ligger i it-systemet bestående af 14 konkrete områder, som for eksempel økonomi, misbrug og omgangstone, ligesom der findes en "Andet"-kategori til at rumme de henvendelser, der falder udenfor de 14 konkrete årsager.

I fordelingen af de modtagne whistleblows på tilbudsområdet fremgår det, at en stor andel - 129 henvendelser - af de modtagne henvendelser vedrører årsagen "Ledelse – dårlig eller manglende", efterfulgt af henholdsvis årsagerne "Socialfaglige kompetencer – dårlige eller manglende" med 89 henvendelser og "Andet" med 58 henvendelser. Det ses, at kategorien "Andet" er steget markant, idet den for 2022 var på 28 henvendelser. Kategorien er et udtryk for, henvendelsen ikke kan rummes i de øvrige kategorier og viser derved at andre årsager er på spil end de tilgængelige. "Andet"-kategorien på tilbudsområdet bruges ofte også til henvendelser, der kan indeholde elementer fra flere af de øvrige kategorier på én gang. Desuden kan kategorien omhandle henvendelser vedrørende visitation og anden personrettet sagsbehandling, der ligger udenfor socialtilsynets kompetenceområde.

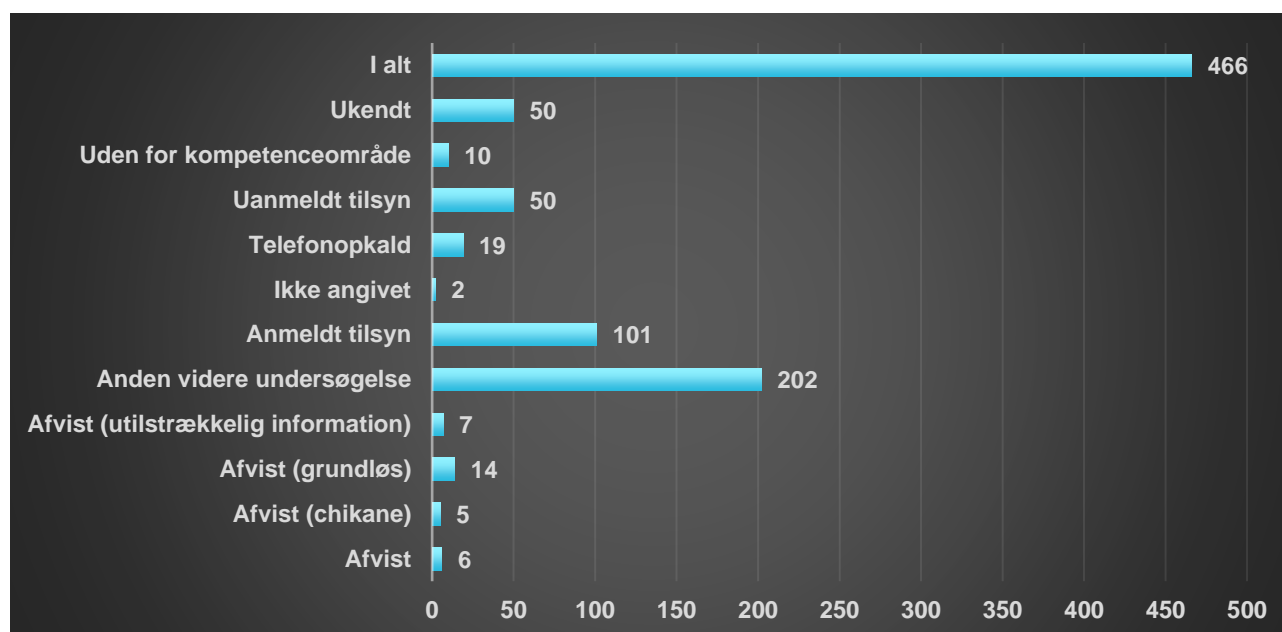
I forhold til plejefamilieområdet er der flest modtagne whistleblows under årsagen "Socialfaglige kompetencer – dårlige eller manglende", hvor der var otte henvendelser. Årsagen "Andet" var næstmest brugt med seks henvendelser.

"Andet" kategorien på plejefamilieområdet kan ligeledes indeholde flere elementer på samme tid og heri indgår henvendelser om (problemer i) samarbejdet mellem den biologiske familie og plejefamilien og bekymring om plejefamiliens egnethed og varetagelse af børnenes tarv.

Lukningsårsager

Socialtilsynet vurderer ved hver enkelt whistleblowhenvendelse, hvordan der kan handles på henvendelsen. Dette skal registreres på whistleblowsagen under relevant kategori, som det ses i nedenstående figur.

DIAGRAM 10: ANTAL HENVENDELSER FORDELT PÅ LUKNINGSÅRSAGER



Lukningsårsag "Anden videre undersøgelse" omhandler ofte, at der anmodes om en skriftlig redegørelse på baggrund af de oplysninger, der er kommet socialtilsynet i hænde. Dette kan gøres ved åbne whistleblows og er således ikke en mulighed ved anonyme henvendelser, idet oplysningerne i

disse tilfælde ikke må deles direkte med tilbuddet eller plejefamilien – ej heller må tilbuddet/plejefamilien oplyses om, at der er indkommet et whistleblower.

Anonymitetsgraden hos anmelderne har således betydning for, hvilke tiltag der efterfølgende kan gøres. Når der ikke kan spørges direkte ind til oplysningerne ved anonyme whistleblowers må oplysningerne derfor undersøges på anden vis. Dette kan eks. gøres ved både anmeldte og uanmeldte tilsyn, som ses at være de næstmest brugte lukningsårsager.

”Udenfor socialtilsynets kompetenceområde” kan eks. omhandle sagsbehandling af personlige forhold og ikke om generelt bekymrende forhold i de omtalte tilbud og plejefamilier. Henvendelserne kan eks. også være oplysninger om forkert medicinbehandling eller dårligt arbejdsmiljø. Her henvises til rette myndighed og i nogle tilfælde kan socialtilsynet også rette henvendelse til eks. Arbejdstilsynet eller Styrelsen for Patientsikkerhed.

Der er opmærksomhed på snitfladerne mellem de forskellige myndigheder og ligeledes på, at eks. dårligt arbejdsmiljø også kan have afsmittende effekt på borgernes trivsel og kvaliteten i tilbuddet.

Anmeldere informeres om, at socialtilsynet ikke kan oplyse, hvilke tiltag der gøres på baggrund af henvendelsen.

Henvender type

På tilbudsområdet er anmelderne primært ”Ukendt”. Denne kategori kan dække over stort set alle henvendere og er ofte en kategori, der er anvendt ved anonyme henvendelser og ved brug af E-blanket. Herefter fordeler ”Pårørende”, ”Medarbejdere” og ”Borgere” sig på de efterfølgende pladser.

I forhold til plejefamilieområdet modtages hovedparten af henvendelserne fra pårørende til de anbragte børn og unge. Der ses også henvendelser fra ”Andre”, som eks. kan være personer i private organisationer.

Der er en del opkald fra myndighedspersoner, hvor vi må gøre opmærksom på, at anonymitetskravet ikke omhandler henvendelser fra andre myndigheder. Dette med henvisning til, at denne ordning ikke er målrettet myndighedspersoner, men at myndighedspersoner i stedet er underlagt den skærpede underretningspligt¹¹ qua deres profession. Det ses, at myndighedspersoner tilkendegiver, at de hellere vil bruge whistleblowerordningen, hvor de kan være anonyme, i stedet for at skulle lægge navn til en formel orientering.

Vi må i disse tilfælde imidlertid gøre opmærksom på, at anonymitetskravet ikke omhandler henvendelser fra andre myndigheder¹².

Vi er samtidig opmærksomme på, at sagsbehandlere har samme ret til at henvende sig anonymt som andre borgere, når særlige forhold gør, at der ikke er tale om en formel orientering fra én myndighed til en anden.

Sagsbehandlingstider for nygodkendelser

Sagsbehandlingstid defineres som tidsperioden fra en ansøgning om godkendelse modtages, til den er afgjort efter endt høringsperiode. Det er gennemførelstidspunktet, som er afgørende for,

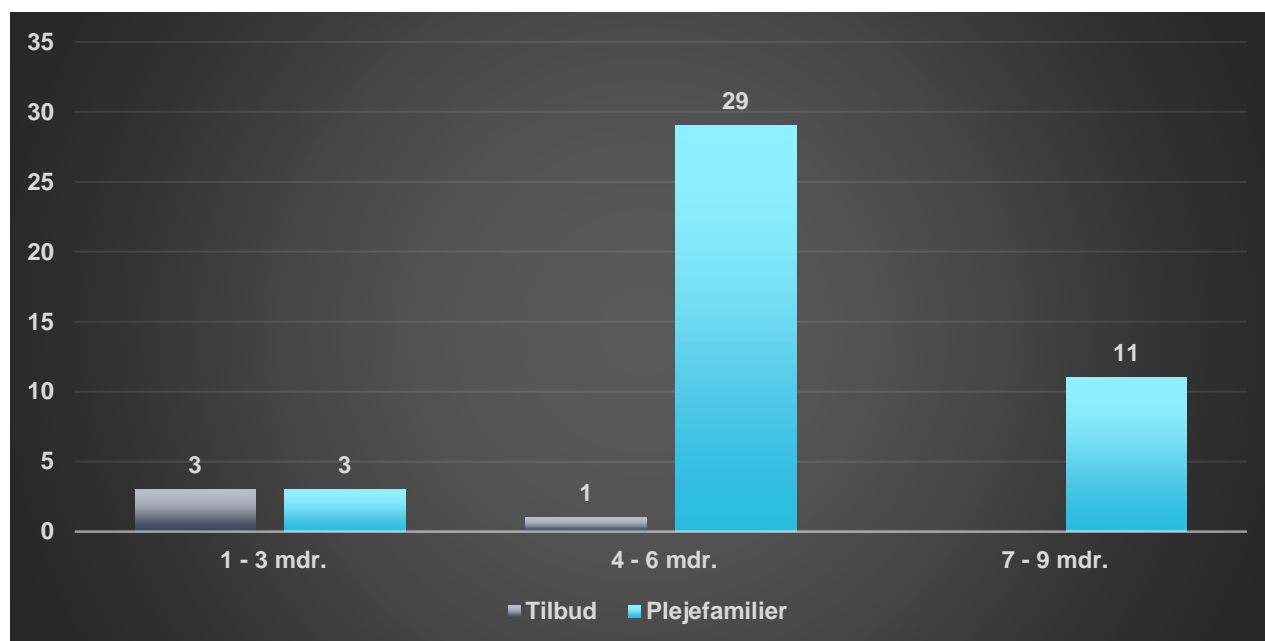
¹¹ LBK nr. 170 af 24/01/2022 § 153

¹² Vejledning om socialtilsyn kapitel 12 pkt. 324

hvilket år den registres under. Eksempel: En ansøgning modtaget i december 2023 og færdigbehandlet i januar 2024 vil fremgå af socialtilsynets årsrapport 2024.

I 2023 er der godkendt 4 nye tilbud og 43 nye plejefamilier.

DIAGRAM 11: SAGSBEHANDLINGSTIDEN NY-GODKENDTE TILBUD OG PLEJEFAMILIER



Som det fremgår af **Diagram 11: Sagsbehandlingstiden ny-godkendte tilbud og plejefamilier**, er en sagsbehandlingstid på 1-3 måneder det mest almindelige for tilbud og 4-6 måneder for plejefamilier. Sagsbehandlingstiden på tilbudsområdet er ændret fra 4-6 måneder til 1-3 måneder i forhold til 2022. På plejefamilieområdet er sagsbehandlingstiden uændret i forhold til 2022.

En ny-godkendelse er en relativt omfattende proces, idet tilbud og plejefamilier skal vurderes efter alle temaer i Kvalitetsmodellen. Der er flere forhold, der betyder relativt lang sagsbehandlingstid. For tilbuddene er det ofte forhold vedrørende økonomi, vedtægter og bestyrelse, der tager lang tid at afklare.

En anden væsentlig grund til, at sagsbehandlingen kan tage lang tid, er, at langt fra alle ansøgere fremsender det materiale, vi anmoder om ved ansøgningstidspunktet, og at der ofte går lang tid med at fremskaffe de nødvendige dokumenter, for eksempel oplysninger om tilbuddets eller plejefamiliens økonomi.

Vi har også oplevet, at sagsbehandlingstiden kan være lang på grund af ændringer i plejefamiliernes liv, som de først oplyser om ved tilsynsbesøget. Livsændringerne kan blandt andet omfatte køb af nyt hus, at plejefamilien står over for en større renovering af deres bolig, at plejemor er eller forventer at blive gravid og lignende. I disse tilfælde drøftes det med plejefamilierne om deres nuværende livssituation har den stabilitet, der skal være til stede for at sikre et plejebarn den bedste hjælp og støtte. Der er ligeledes tilfælde, hvor behandlingen af ny-ansøgningen afventer, at plejefamilierne får bragt forskellige forhold i orden, inden den videre proces i godkendelsen kan fortsætte. Det er ofte forhold, som det alene er plejefamilien, der kan påvirke.

En ny-ansøgning kan ikke sættes i bero. Det betyder, at der vil være tilbudsansøgninger, der har en meget lang sagsbehandlingstid, som skyldes årsager, der ligger udenfor vores rækkevidde.

Vi anvender en del ressourcer i forhold til plejefamilier og tilbud, der vælger at trække deres ansøgning tilbage. Det er forskelligt, hvornår i godkendelsesprocessen ansøgningerne bliver trukket tilbage. Men på plejefamilieområdet ses det, at en stor del af familierne trækker deres ansøgning tilbage før de første kursusdage eller efter første tilsynsbesøg.

I 2023 var der 44 plejefamilier og 2 tilbud, der trak deres ansøgning tilbage. På plejefamilieområdet er det en stigning på 15,8 % i forhold til 2022. På tilbudsområdet er antallet faldet med tre.

DIAGRAM 12: ANTAL ANSØGNINGER TRUKKET TILBAGE FORDELT PÅ TIDSINTERVALLER

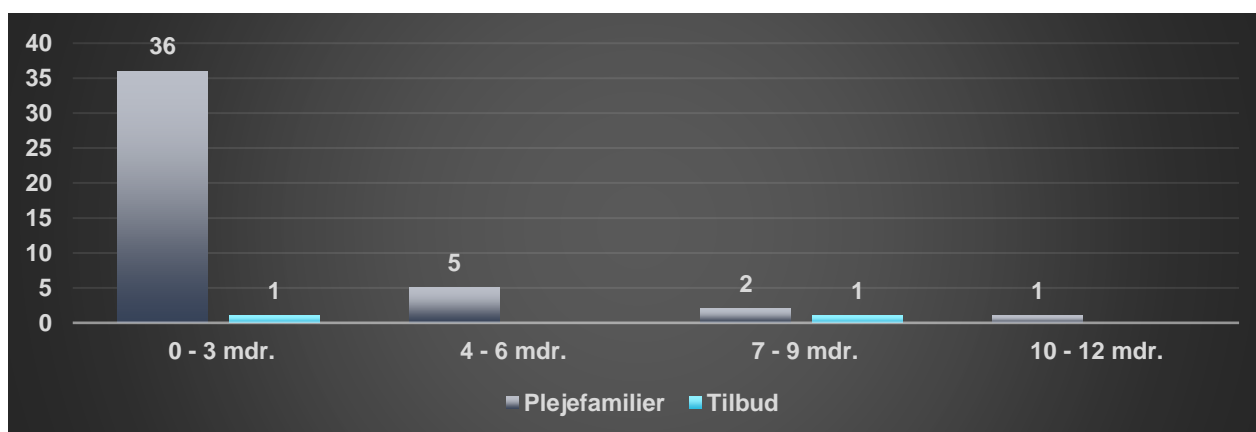


Diagram 12: Antal ansøgninger trukket tilbage fordelt på tidsintervaller viser, at ansøgere på både tilbuds- og plejefamilieområdet typisk trækker deres ansøgning tilbage inden for de første 0-3 måneder, hvilket er en ændring i forhold til 2022. I 2022 var det typisk inden for de første 6 måneder. At ansøgerne trækker deres ansøgning tilbage inden for de første 0-3 måneder af godkendelsesprocessen, kan hænge sammen med, at vi hele tiden har fokus på at vejlede ansøgerne om at trække deres ansøgning tilbage, hvis de ikke er helt klar til at ansøge.

Magtanvendelser

Vi har i løbet af 2023 registreret og vurderet 5.231 modtagne indberetninger om magtanvendelser – 3.230 på børn- og ungeområdet og 2.001 på voksenområdet. Samlet er der en stor stigning i modtagne magtanvendelsesindberetninger på 42 % i forhold til 2022. Alle magtanvendelser er vurderet ud fra den gældende lovgivning. Denne registrering gør det muligt at give en foreløbig vurdering af tilbuddenes kendskab til reglerne om magtanvendelse, og hvordan tilbuddene arbejder med at forebygge magtanvendelser.

Det er en væsentlig opgave for os at føre tilsyn med om tilbud og plejefamilier anvender og fortolker magtanvendelsesreglerne rigtigt med afsæt i lovgivningen og med børn, unge og borgeres rettigheder i fokus. Magtanvendelsesområdet er også en vigtig markør for tilbud og plejefamiliers kvalitet. Der ses sammenhæng mellem tilbud og plejefamiliers arbejde med magtanvendelser og en række andre temaer i Kvalitetsmodellen – blandt andet ledelse, kompetencer, inddragelse af borgerne og rettighedsperspektivet. Der ses ofte udfordringer på mere end et tema, hvis der er udfordringer med et tilbuds anvendelse eller fortolkning af magt eller magtanvendelsesregler.

Magtanvendelser – en markør på kvalitet

En tilsynsmæssig bekymring på magtanvendelsesområdet bliver hurtigt et alvorligt fokus på tilbudets kvalitet, da der ofte ses udfordringer på andre temaer, når der er problemer vedrørende magtanvendelser.

Der indledes hurtigt en dialog med et tilbud eller en plejefamilie, hvis der ses udfordringer på området. Og i tilfælde hvor der ikke via en dialog kan opnås en tilstrækkelig klarhed eller hensigtsmæssig præcisering af det hændte, vil vi give tilbuddet en tydelig tilkendegivelse af vores forventning, hvilket kan udløse et påbud.

Magtanvendelser i plejefamilier

Der ses en %-vis øgning i antallet af magtanvendelser på plejefamilieområdet, dog stadig et beskedent antal sammenlignet med antallet af plejefamilier. Vi har i de senere år prioriteret en del af vores tilsynsfokus netop på plejebørns rettigheder og magtanvendelser i plejefamilier, hvilket nu kan ses i antallet af magtanvendelsesindberetninger. Vi er glade for udviklingen, da vi vurderer, at det er tegn på øget viden i plejefamilierne og tryghed i forhold til at indberette hændelserne. Vi vurderer dog stadig, at der er en vis usikkerhed i feltet. Derfor har vi fortsat fokus på at fastholde vores dialogiske fokus på dette område.

Børne- og ungeområdet

DIAGRAM 13: SAMLET ANTAL MODTAGNE MAGTANVENDELSESINDBERETNINGER 2021 – 2023 FORDELT PÅ DRIFTSSHERRE – BØRNEOMRÅDET

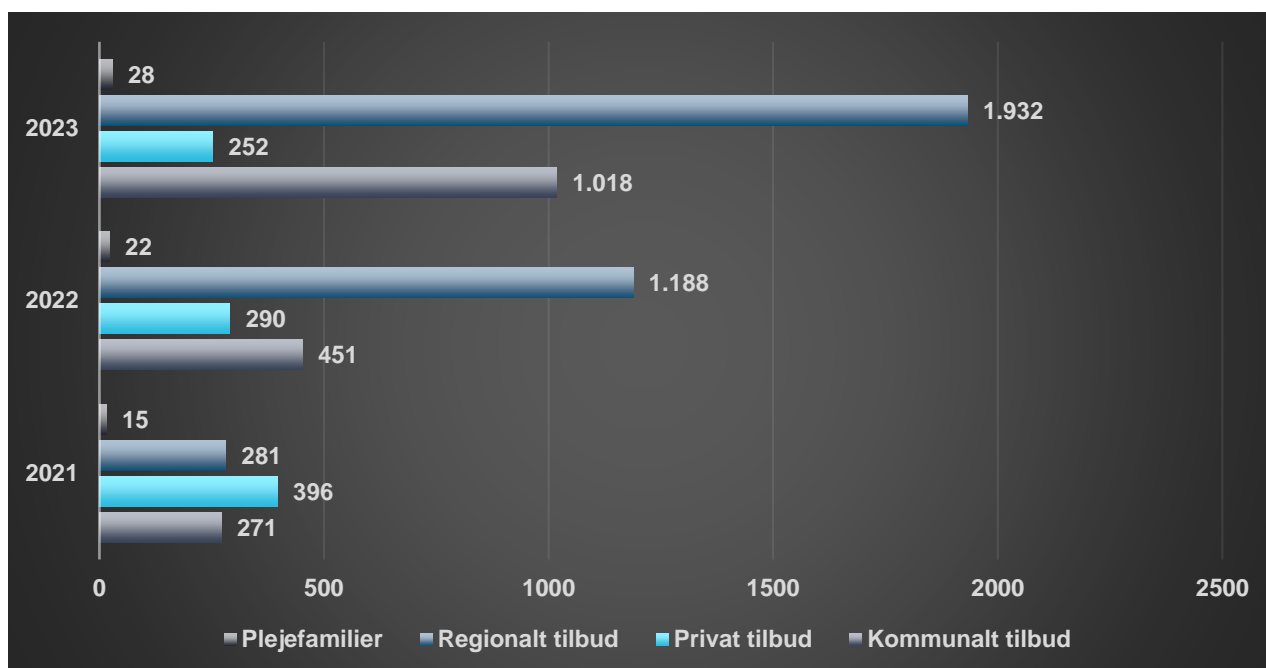


Diagram 13: Samlet antal modtagne magtanvendelsesindberetninger 2021 – 2023 fordelt på driftsherre – Børneområdet Diagram 13: Samlet antal modtagne magtanvendelsesindberetninger 2021 – 2023 fordelt på driftsherre – Børneområdet viser, at der er en stigning i antal magtanvendelsesindberetninger på 22 % i 2023. Antallet af magtanvendelsesindberetninger stiger på de kommunale tilbud med 126 %, men falder på de private med 13 %. Den største ændring er en stigning på

de regionale tilbud på 63 %. Denne stigning hænger sammen med, at vi har overtaget tilsynsforpligtelsen pr. 1. juli 2022 med de sikrede institutioner, som er en tilbudstype, hvor der er foretages mange magtanvendelser.

På børne- og ungeområdet er de hyppigste magtanvendelsestyper:

- Fysisk magtanvendelse ved fastholdelse og/eller føre, fordi barnet eller den unge var til fare for sig selv eller andre jf. § 9 stk. 2
- Undersøgelse af person og/eller opholdsrum ved bestemte grunde til mistanke, jf. lovens § 16, stk. 1
- Klap uden på tøjet og undersøgelse af lommer og sko smat aftagning af overtøj, hovedbeklædning og sko, jf. lovens § 16, stk. 4
- Kropsvisitation i form af undersøgelse af kroppens overflader, jf. lovens § 16, stk. 5

Voksenområdet

DIAGRAM 14: ANTAL MODTAGNE MAGTANVENDELSESINDBERETNINGER 2021 – 2023 FORDELT PÅ DRIFTSHERRE – VOKSENOMRÅDET

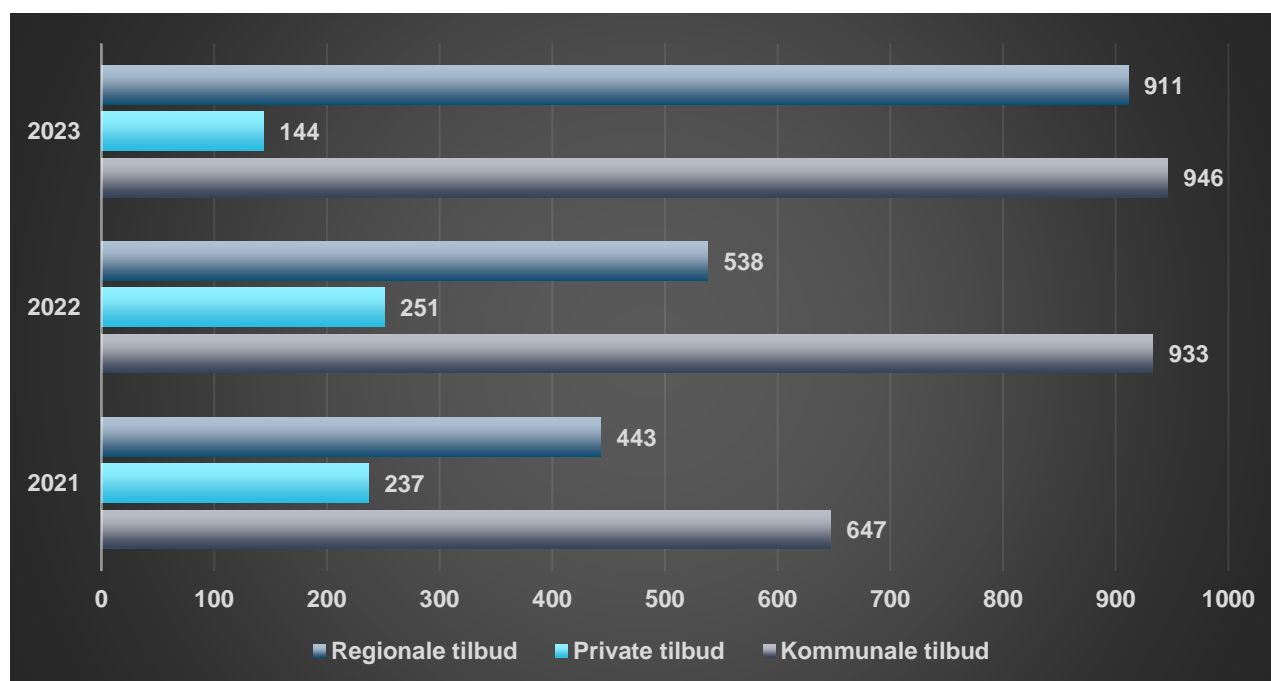


Diagram 14: Antal modtagne magtanvendelsesindberetninger 2021 – 2023 fordelt på driftsherre – Voksenområdet viser, at der er en stigning i antallet af modtagne magtanvendelsesindberetninger på de kommunale tilbud på 1 %, på de private tilbud er der et fald på 43 % og på de regionale tilbud en stigning på 69 %. Dette hænger igen sammen med at vi har overtaget tilsynsforpligtelsen pr. 1. juli 2022 med de sikrede institutioner, som er en tilbudstype, hvor der er foretages mange magtanvendelser.

På voksenområdet er de hyppigste magtanvendelsestyper **Fastholdelse m.v. § 124 d** og **Anvendelse af stofseler § 128**.

Kriterium 6 under tema 4, Sundhed og trivsel, i kvalitetsmodellen omhandler magtanvendelser: "Tilbuddet forebygger magtanvendelser".

Som indikator for, om kriteriet er opfyldt, opstilles indikator 6.a: Tilbuddets pædagogiske indsats understøtter, at magtanvendelser så vidt muligt undgås." og indikator 6.b: "Tilbuddet kan håndtere eventuelle magtanvendelser ved at dokumentere og følge op på disse med henblik på løbende læring og forbedring af indsatsen."

Aktindsigt

Der er to lovgivninger, der giver ret til aktindsigt – offentlighedsloven¹³ og forvaltningsloven¹⁴.

I 2023 har vi behandlet 142 anmodninger om aktindsigt, hvilket er en stigning på 34 % i forhold til 2022.

TABEL 10: ANTAL BEHANDLEDE AKTINDSIGTSANMODNINGER

Anmelderprofil	Lovgrundlag	Antal
Part(er) eller partsrepræsentant	Forvaltningsloven	35
Pressen	Offentlighedsloven	73
Interesseorganisationer og andre	Offentlighedsloven	12
Pårørende	Offentlighedsloven	11
Kommuner og andre myndigheder	Forvaltningsloven	11
I alt		142

De modtagne anmodninger viser, at det hyppigst er pressen, der har anmodet om aktindsigt i 2023, hvilket også gjorde sig gældende i 2021 og 2022. Ved sammenligning med tallene fra 2022 kan vi se, at antallet af anmodninger fra pressen er steget med 31,5 %.

Sanktioner og dialogmøder

I lovgivningen er der hjemmel til at udstede sanktioner til tilbud og plejefamilier, der af den ene eller anden årsag ikke lever op til kvaliteten i Kvalitetsmodellen. Der er i lovgivningen givet mulighed for at udstede følgende sanktioner:

- Skærpet tilsyn
- Skærpet tilsyn med påbud
- Påbud
- Tilbagekaldelse af godkendelsen
- Vilkår

¹³ LBK nr. 145 af 24/02/2020 jf. §§ 7-14

¹⁴ LBK nr. 433 af 22/04/2014 jf. §§ 9-18

Skærpet tilsyn

Et skærpet tilsyn¹⁵ er et tilsyn, hvor der er ekstra fokus på det enkelte tilbud eller plejefamilie, som er afstedkommet efter, at et driftsorienteret tilsyn eller re-godkendelse har været gennemført. Det skærpede tilsyn kan være anvendt, hvis der har været bekymringer i forhold til tilbuddets kvalitet, som der skal rettes op på.

Ved et skærpet tilsyn kan der pålægges tilbuddet eller plejefamilien et eller flere påbud¹⁶, hvis overholdelse er en betingelse for forsat godkendelse.

At være underlagt skærpet tilsyn er en afgørelse der kan træffes for en periode på op til seks måneder ad gangen.

Tilbud som er underlagt skærpet tilsyn, skal betale en ekstra takst svarende til 10 % af den årlige tilsynstakst pr. påbegyndt måned, som det skærpede tilsyn omfatter¹⁷.

En afgørelse om skærpet tilsyn kan indeholde påbud. Der kan træffes afgørelse om at udstede flere påbud, hvis det vurderes nødvendigt for at sikre, at tilbuddet fortsat opfylder betingelserne for godkendelse.

Påbud

Der kan udstedes påbud¹⁸, når der ved et driftsorienteret tilsyn er konstateret forhold, som påkræver handling fra tilbuddets eller plejefamiliens side, hvis socialtilsynet fortsat skal kunne godkende tilbuddet.

Påbuddene beskriver de forhold, som tilbuddet eller plejefamilien skal rette op på, som forudsætning for fortsat at kunne være godkendt, og socialtilsynet skal anføre en frist for opfyldelse af påbuddet. Fristen kan under særlige omstændigheder forlænges efter anmodning fra tilbuddet.

Manglende overholdelse af et påbud kan enten føre til, at tilbuddets godkendelse bringes til ophør, eller at godkendelsen ændres i overensstemmelse med, hvad de faktiske forhold i tilbuddet viser¹⁹.

Tilbagekaldte godkendelser

Socialtilsynet kan²⁰ træffe afgørelse om ophør af tilbuddets godkendelse.

Socialtilsynet har mulighed for at bringe en godkendelse til ophør straks²¹, hvis særlige forhold påkræver dette.

¹⁵ LBK nr. 1490 af 06/12/2023 jf. § 8, stk. 1

¹⁶ BEK nr. 1490 af 06/12/2023 jf. § 8, stk. 2

¹⁷ BEK nr. 1490 af 06/12/2023 jf. § 25, stk. 1

¹⁸ BEK nr. 1490 af 06/12/2023 jf. § 8, stk. 2

¹⁹ Vejledning om socialtilsyn pkt. 241

²⁰ BEK nr. 1490 af 06/12/2023 jf. § 5, stk. 10

²¹ BEK nr. 1490 af 06/12/2023 jf. § 5, stk. 2

Vilkår

Socialtilsynet træffer efter ansøgning afgørelse om godkendelse som generelt egnet tilbud eller plejefamilie. Hvis tilbuddet eller plejefamilien ikke opfylder betingelserne for godkendelse, kan socialtilsynet vælge at fastsætte vilkår for godkendelsen²², hvis opfyldelse er en betingelse for forsat godkendelse. Der skal altid knyttes frister til et vilkår.

Godkendelse med vilkår kan være særligt relevant for nye tilbud og plejefamilier, som ikke har en eksisterende godkendelse.

Vilkårene samt fristen for vilkårenes opfyldelse vil altid fremgå af godkendelsesbrevet.

Det vil også være relevant i forhold til væsentlige ændringer, hvor socialtilsynet kan træffe afgørelse om at fravige en godkendelse eller et vilkår for en bestemt periode.

En afgørelse om vilkår kan godt indeholde flere vilkår og flere temaer. I de afgørelser om vilkår, hvor der er givet flere vilkår, er det ikke ualmindeligt, at vilkårene har forskellige opfyldelsesfrister.

TABEL 11: ANTAL AFGØRELSE OM SANKTIONER

Tilbudstype	Skærpet tilsyn	Påbud	Tilbagekaldelse af godkendelsen	Vilkår
Almen	1	0	2	2
Forstærket	0	0	3	1
Specialiseret	0	1	1	0
Tilbud				
Børn- og unge	1	0	1	2
Voksne	0	4	1	3
Kombinerede Børn/unge og voksen tilbud	1	1	1	5
I alt	3	6	9	13

Antal af afgørelser om skærpet tilsyn indeholdt fire påbud, antal afgørelse om påbud indeholdt 10 påbud og antal afgørelser om vilkår indeholder 14 vilkår.

Der blev truffet afgørelse om skærpet tilsyn for to private tilbud og en plejefamilie. Afgørelser om påbud blev givet til fire kommunale tilbud, et privat tilbud og en plejefamilie. Af de tilbud der fik udstedt vilkår, var otte af dem private, et var kommunale, et var regionalt og en plejefamilie.

Tema i Kvalitetsmodellen

Alle tilbud og plejefamilier har gennemgået en nærmere undersøgelsesproces, og på baggrund heraf har vi truffet afgørelser om sanktionerne.

²² BEK nr. 1490 af 06/12/2023 jf. § 5, stk. 7

TABEL 12: SANKTIONER FORDELT PÅ TEMAER

Tilbudstype	Organisation og ledelse/Familiestruktur og familie dynamik	Målgruppe, metoder og resultater	Kompetencer	Fysiske rammer	Sundhed og trivsel	Økonomi
Plejefamilier						
Skærpet tilsyn	0	0	1	0	0	0
Påbud	0	0	0	1	0	0
Vilkår	0	0	0	3	0	0
Tilbud						
Skærpet tilsyn	2	0	1	0	1	1
Påbud	2	3	0	1	3	0
Vilkår	0	0	1	9	1	0
I alt	6	7	11	20	7	2

Tablet 12: Sanktioner fordelt på temaer indeholder ikke tilbagekaldelse af godkendelsen, da årsagen til tilbagekaldelsen altid er, at de ikke længere kan opfylde betingelserne for opretholdelse af deres godkendelse jævnfør Kvalitetsmodellen.

Mødetyper i den dialogbaserede tilgang til tilsynsopgaven

Vi anvender fire typer af møder i vores dialogbaserede tilgang til tilsynsopgaven:

- Vejledningsmøder
- Afklarende dialogmøder
- Dialogmøder om påtænkte afgørelser
- Samarbejds møder

I denne årsrapport vil det kun være afklarende dialogmøder og dialogmøder om påtænkte afgørelser der indgår.

Socialtilsynet skal, inden der træffes afgørelse om en godkendelses ophør, indgå i dialog med tilbudet²³.

Forud for en afgørelse om ophør af en godkendelse skal der have været en forhandling og dialog mellem socialtilsynet og tilbudet om baggrunden for overvejelserne om ophør af godkendelsen, samt at tilbudet har fået mulighed for at rette op på de forhold, der ligger til grund herfor. Ophør skal ske med rimelig frist, så både tilbudet og de visiterende kommuner har mulighed for at indrette sig på det. Der kan dog også være situationer, hvor godkendelsen fjernes omgående uden forudgående dialog eller forhandling, for eksempel som følge af seksuelle overgreb, såkaldt straks ophør. Det samme gør sig gældende for skærpet tilsyn og påbud, hvor kravet om dialog og forhandling kan tilsidesættes. Afgørelse om skærpet tilsyn eller påbud kan træffes straks, hvis særlige forhold gør dette påkrævet, herunder pludselig opstået begrundet mistanke om strafbare forhold eller akut risiko for borgernes sikkerhed og sundhed

I forhold til dialog i forbindelse med udstedelse af vilkår indgår der ikke noget specifikt i lovgivningen på samme måde som ved ophør, skærpet tilsyn og påbud, men vi vil altid indgå i dialog med tilbudet eller plejefamilien inden udstedelse af et vilkår.

Afklarende dialogmøder

Afklarende dialogmøder relaterer sig til tilbuddets eller plejefamiliens kvalitet og godkendelse på baggrund af en konkret bekymring. Formålet kan for eksempel være at afklare viljen og evnen til at rette op på forhold, der har givet anledning til en konkret bekymring. Bekymringen kan føre til opmærksomhedspunkter eller sanktioner. Et afklarende dialogmøde kan også omhandle forhold, der kan skabe klarhed vedrørende centrale forhold i tilbudet eller plejefamilien.

Dialogmøder om påtænkte afgørelser

Dialogmøder om påtænkte afgørelser relaterer sig til tilbuddets eller plejefamiliens kvalitet og godkendelse på baggrund af en konkret bekymring, der er præciseret i en påtænkt afgørelse. Formålet

²³ BEK nr. 1490 af 06/12/2023 jf. § 18, stk. 1

er at afklare viljen og evnen til at rette op på forhold, der har givet anledning til den påtænkte afgørelse. Et dialogmøde om påtænkt afgørelse kan også omhandle forhold, der kan skabe klarhed vedrørende centrale forhold i tilbuddet eller plejefamilien.

TABEL 14: DIALOGMØDER FORDELT PÅ TILBUDSTYPE PÅ TILBUDSOMRÅDET

Tilbudstype	Aklarende dialogmøder	Dialogmøder om påtænkte afgørelser
Plejefamilier	9	6
Privat	9	5
Kommunalt	2	6
Regionalt	2	0
I alt	22	17

Forud for 16 af dialogmøderne om påtænkte afgørelser, var der sendt en påtænkt afgørelse. I 15 tilfælde blev den påtænkte afgørelse fastholdt efter dialogmødet helt eller delvist. At der er en påtænkt afgørelse, der blev trukket tilbage efter dialogmøderne, anser vi for en succes, da vi har stort fokus på dialogen i alle processerne i vores tilsynsforpligtelse.

Væsentlige ændringer

Tilbuddene har oplysningspligt og skal af egen drift give socialtilsynene oplysninger om væsentlige ændringer i forhold til godkendelsesgrundlaget²⁴

Socialtilsynene fastsætter en særlig takst for godkendelse af væsentlige ændringer i allerede eksisterende tilbud²⁵.

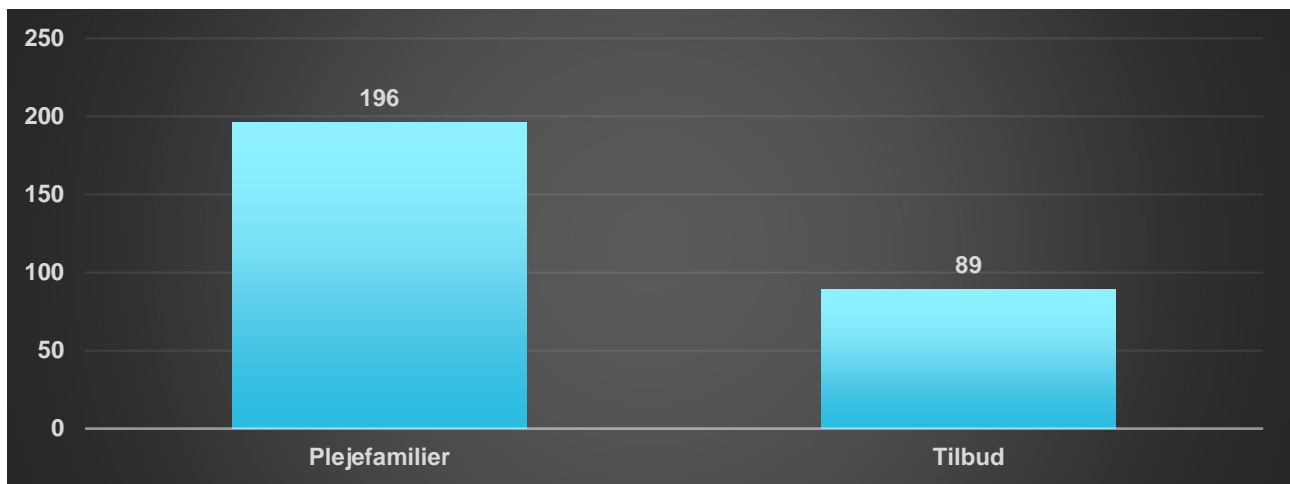
En væsentlig ændring kan blandt andet vedrøre:

- Juridisk grundlag
- Antal pladser
- Målgruppe
- Fysiske rammer

DIAGRAM 15: ANTAL ANSØGNINGER OM VÆSENTLIGE ÆNDRINGER PÅ TILBUDSOMRÅDET

²⁴ LBK nr. 1109 af 01/07/2022 jf. § 12, stk. 2, nr. 1

²⁵ LBK nr. 1109 af 01/07/2022 jf. § 23, stk. 2 og BEK nr. 1490 af 06/12/2023 jf. § 26, stk. 3



Antallet af modtagne ansøgninger om væsentlige ændringer er på niveau med antallet i 2022. Det er hyppigst private tilbud, der ansøger om væsentlige ændringer. I 2023 udgør andelen af ansøgninger på tilbudsområdet 89.

På plejefamilieområdet gælder ansøgningspligten også, men her er der tale om ændring af godkendelsen og ikke en væsentlig ændring. Der er på plejefamilieområdet modtaget 196 ansøgninger om ændring af godkendelsen, hvilket er på niveau med 2022

Ansøgningerne på plejefamilieområdet vedrører hovedsageligt fysiske rammer og antal pladser. På tilbudsområdet vedrører ansøgningerne primært målgrupper og antal pladser.

Dispensationer

Sociale tilbud og plejefamilier kan ansøge om en dispensation²⁶, når ansøgningen drejer sig om en ændring, der alene er kortvarigt tidsbegrænset og ud fra nærmere bestemte betingelser.

En afgørelse om fravigelse af godkendelse vil således have karakter af en midlertidig ændring af godkendelsen, hvor imod en væsentlig ændring, som medfører en ny godkendelse, vil have karakter af en permanent ændring af godkendelsen. Det er ikke en forudsætning for, at vi kan træffe afgørelse om dispensation, at der skal søges om en væsentlig ændring. Vi vil dog indlede dialog med tilbuddet, hvis der ses et mønster i dispensationsansøgninger, der kunne vidne om behov for en permanent ændring af godkendelsen.

Behandling af en dispensationsansøgning vil altid ske ud fra de konkrete omstændigheder i sagen, og både imødekommenhed og afslag på en dispensationsansøgning ledsages af en afgørelse med begrundelse og angivelse af relevant lovgivning. Hvis det gives afslag, vil afgørelsen ledsages af en klagevejledning, da der er klageadgang til Ankestyrelsen i disse sager.

I 2023 har vi givet 60 dispensationer – 4 på plejefamilieområdet og 56 på tilbudsområdet. Alle dispensationerne er konkret behandlet efter modtagelse af anmodning fra tilbuddet eller plejefamilie om, at tilbuddet eller plejefamiliens godkendelse eller meddelte vilkår for godkendelsen, ønskes fraveget på nærmere bestemte betingelser eller inden for en nærmere bestemt periode. Vi har i vurderingen af disse anmodninger om dispensation forholdt os til sagens konkrete omstændigheder, herunder behovet for at løse en akut opstået situation, samt tilbuddets eller plejefamiliens opfyldelse

²⁶ LBK nr. 1109 af 01/07/2022 jf. § 5, stk. 8

af betingelserne for fortsat godkendelse. En imødekommelse af anmodningen er betinget af, at tilbuddet har den nødvendige kvalitet.

Der er ikke meddelt afslag på en fuldt ud oplyst og modtaget anmodning om dispensation. Der er således givet medhold i alle de registrerede sager.

Dispensationerne er fordelt således, at 2/3-dele af dispensationerne er givet inden for områderne alder og pladsantal. Den resterende tredjedel er meddelt inden for områderne målgruppe og fysiske rammer. Der er ikke i 2023 givet dispensationer inden for kategorien "andet".

Dispensationerne varer i udgangspunktet i en periode på under en måned til op til seks måneder, men der ses også enkelte dispensationer på over seks måneder.

Klagesager

Tilbud og plejefamilier har, hvis de ikke er enige i en afgørelse truffet af socialtilsynet, mulighed for at klage over afgørelsen til Ankestyrelsen. Klagen skal indgives til socialtilsynet, der så genvurderer sagen. Hvis afgørelsen helt eller delvist fastholdes, sender socialtilsynet klagen og sagens øvrige materiale til Ankestyrelsen til deres behandling. Klagen skal indgives til socialtilsynet senest fire uger efter, at parten har modtaget afgørelsen.

Vi har i 2023 modtaget i alt ni klager over afgørelser truffet af os. Klagerne fordeler sig med fem på plejefamilieområdet, og fire på tilbudsområdet.

Ankestyrelsen har inden udgangen af 2023 truffet afgørelse i fem af klagerne modtaget i 2023. Ankestyrelsen har desuden i løbet af 2023 truffet afgørelse i seks klagesager omhandlende klager fra 2022. Vi har således i alt modtaget svar på 11 klagesager i 2023. I 10 af sagerne er afgørelsen stadfæstet, mens én sag på tilbudsområdet er hjemvist til fornyet behandling.

Vi har ved udgangen af 2023 fire sager, som afventer behandling i Ankestyrelsen. Disse sager er klager over afgørelser truffet i 2023, og omhandler to sager på plejefamilieområdet og to på Tilbudsområdet.

Tilkøb

I henhold til lov om socialtilsyn er hovedparten af de generelle faglige, driftsmæssige tilsyn henlagt til socialtilsynene. Vi har herudover valgt at tilbyde kommuner muligheden for at tilkøbe nogle af de tilsyn, som ikke er skrevet ind i lov om socialtilsyn. Opgaverne omhandler primært følgende:

- Tilsyn med beskyttet beskæftigelse og aktivitets- og samværstilbud, som ikke er en del af et andet tilbud, og som derfor ikke er omfattet af tilsynsforpligtelsen fra socialtilsynene jævnfør servicelovens ²⁷ §§ 103 og 104.
- Ny-godkendelse af beskyttet beskæftigelse og/eller aktivitets- og samværstilbud, jævnfør servicelovens §§ 103 og 104, som ikke er omfattet af tilsynsforpligtelsen fra socialtilsynene.
- Tilsyn med leverandører af ydelse jævnfør servicelovens § 85, som ikke er en del af et andet tilbud, og som derfor ikke er omfattet af tilsynsforpligtelsen fra socialtilsynene.
- Tilsyn med friplejeboliger jævnfør servicelovens § 151a.

²⁷ LBK nr. 67 af 22/01/2024

Vi bestræber os på ikke kun at kontrollere, men også kvalitetssikre og kvalitetsudvikle ved at være i en god dialog med enheder og repræsentanter for de rekvirerende kommuner. Målet er, at vores afrapporteringer ikke alene giver et billede af, hvad der fungerer godt og mindre godt, men også kan anvendes som inspiration til udvikling af det enkelte tilbud.

Andre tilsyn eller vurderingsopgaver

Vi har indgået en aftale om tilsyn hvert andet år med de fem Julemærkehjem drevet af Julemærkefonden, der har beliggenhed i hele Danmark. En tilsynsopgave, hvor Julemærkehjemmene udvælger fokusområder for tilsynet.

Vores tilsyn og afrapporteringer tager udgangspunkt i kvalitetsmodellen jf. lov om socialtilsyn, hvor vores afrapporteringer løbende udvikles og justeres.

Der har i 2023 været samarbejdet med otte kommuner om ca. 18 tilsyn.

Hvad er tankerne i 2024

Vi ønsker fortsat at udvikle på tilløbsopgaverne, hvor vi løbende vil indgå i dialog vedrørende mere individuelle og specifikke tilløbsopgaver. Dette kan både omhandle tilsyn og undervisning.

Formidling, undervisning m.m.

Vi udbyder egne temadage og kurser som tilløbsydelse, men løser også formidlingsopgaver på opfordring. Det handler om juridiske og fagspecifikke temaer og kurser, der vurderes at have interesse og relevans for kommuner, tilbud, plejefamilier og relevante organisationer. Eksempler på aktiviteterne i 2023:

- Grundkursus for netværksplejefamilier (fire dage)
- Kursus om magtanvendelse (voksne) og lov om voksenansvar (børn og unge)
- Kursus om sociale medier og digitale platforme.

BILAG 2: SOCIALTILSYN ØSTS ØKONOMI

Budget og regnskab 2023

I Tabel 15: Budget 2023 og regnskab 2023, 1.000 kroner fremgår budget og regnskab 2023 for Socialtilsyn Øst.

TABEL 15: BUDGET 2023 OG REGNSKAB 2023, 1.000 KRONER

	Budget 2023	Regnskab 2023	Forskel
Socialtilsyn Østs direkte udgifter (eksklusiv tilkøb)	46.500	44.050	-2.450
Indirekte udgifter, overhead med mere.	2.684	2.624	-60
Indregnet overskud fra tidligere år	-2.326	-1.504	-821
Udgifter i alt	46.771	44.070	-1.688
Indtægter fra objektiv finansiering	-24.460	-24.460	0
Indtægter fra tilsynstakster eksklusivt tilkøb)	-22.398	-22.475	-77
Indtægter i alt	-46.858	-46.935	-77
Netto	0	-1.765	-1.765

Takster

TABEL 16: ANTAL AF TILBUD OMFATTET AF TILSYN AF SOCIALTILSYN ØST

Traditionelle tilbudstyper	Forudsat i budget 2023	Faktisk antal i 2023
Plejefamilier	1.087	1.022
Tilbud på børneområdet	102	92
Tilbud på voksenområdet	257	254
I alt	1.446	1.368

Note: Antallet af faktiske tilbud er eksklusivt tilbud/plejefamilier, der var under ny-godkendelse i 2023. De kombinerede tilbud indgår i antallet på børne- og voksenområdet. Faktisk antal er opgjort ultimo 2023

TABEL 17: TAKSTER I KRONER (LØBENDE PRISER)

Takstkategori	2021	2022	2023
0 – 7	34.939	35.630	39.448
8 – 24	41.927	42.756	47.338
25 – 49	69.879	71.260	78.896
>50	104.818	106.890	118.344
Ny-godkendelser			
0 – 7	37.485	38.351	40.877
8 – 24	44.982	46.021	49.052
25 – 49	74.970	76.702	81.754
>50	112.455	115.053	122.630
Væsentlig ændring af eksisterende godkendelse			
0 – 7	8.604	8.781	9.206

8 – 24	10.324	10.537	11.047
25 – 49	17.207	17.562	18.411
>50	25.811	26.343	27.617
Skærpet tilsyn			
0 – 7	3.494	3.563	3.945
8 – 24	4.193	4.276	4.734
25 – 49	6.988	7.126	7.890
>50	10.482	10.689	11.834

BILAG 3: FORMÅLET MED SOCIALTILSYNENE

Formålet²⁸ med lov om socialtilsyn er at sikre, at borgerne får en indsats, der er i overensstemmelse med formålet med offentlige og privat tilbud efter serviceloven

Reformens overordnede mål om at sikre større kvalitet i de sociale tilbud og plejefamilier opleves fortsat af Socialtilsyn Øst som værende i en positiv udvikling.

Gennem en systematisk tilsynsproces skabes der muligheder for, at der opsamles den nødvendige viden og erfaring, så kvaliteten kan udvikles i de sociale tilbud og herigennem øge effekten af indsatsen på det sociale område.

Opsamlingen af den nødvendige erfaring og viden sker via en række afrapporteringer. Der er krav om årsrapporter fra det enkelte tilbud, socialtilsynets årsrapport og Socialstyrelsens auditfunktion.

Socialtilsynets årsrapport skal fungere som en årlig afrapportering til Socialstyrelsens auditfunktion og til sekretariatet for udarbejdelse af rammeaftalerne for regionen om socialtilsynets virke og resultater i forhold til de opgaver og rammer, som er stillet i lov om socialtilsyn. Årsrapporten offentliggøres på socialtilsynets hjemmeside.

Herudover, skal årsrapporterne medvirke til:

- At fungere som centrale oplysninger til Socialstyrelsens auditfunktion og samtidig muliggøre sammenligning på tværs af de fem socialtilsyn.
- At kunne fungere som input til de regionale drøftelser i forhold til rammeaftalerne.
- At kunne anvendes som ledelsesinformation internt i de enkelte socialtilsyn.
- At øvrige interessenter får mulighed for at følge socialtilsynets arbejde.

Baggrund og rammer for tilsynet

De fem separate socialtilsyn i Danmark, der har ansvaret for hver deres region, løfter opgaven, som er fastsat i lov om socialtilsyn, er:

- Socialtilsyn Hovedstaden (Frederiksberg Kommune)
- Socialtilsyn Øst (Holbæk Kommune)

²⁸ <https://sbst.dk/tvaergaende-omrader/socialstyrelsens-auditfunktion/lovgivning-for-socialtilsyn-1>

- Socialtilsyn Syd (Faaborg-Midtfyn Kommune)
- Socialtilsyn Midt (Silkeborg Kommune)
- Socialtilsyn Nord (Hjørring Kommune)

I oversigten over de fem socialtilsyn ovenfor er det i parentes angivet, hvilken kommune det enkelte socialtilsyn er placeret i. Som det fremgår, er vi placeret i Holbæk Kommune. For at sikre uvildighed fører vi ikke tilsyn med tilbud og plejefamilier i Holbæk Kommune, som i stedet får udført tilsyn af Socialtilsyn Hovedstaden. Vi fører ligeledes tilsyn med sociale tilbud og plejefamilier i en af de andre tilsynskommuner, Hjørring Kommune.

De fem socialtilsyns tilsynsopgaver drejer sig om det driftsrettede tilsyn på følgende typer af tilbud:

- Plejefamilier og kommunale plejefamilier efter § 66, stk. 1, nr. 1 - 3, i serviceloven²⁹.
- Opholdssteder og døgninstitutioner for børn og unge efter § 66, stk. 1, nr. 5 - 8 i serviceloven.
- Botilbud til voksne efter §§ 107-110 i serviceloven. Disse omfatter herberger og krisecentre samt midlertidige og længerevarende botilbud til personer med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.
- Alkohol- og misbrugsbehandlingstilbud efter § 101 og 101a i serviceloven og § 141 i sundhedsloven³⁰.
- Borgerstyret personlig assistance (BPA) efter §§ 95 og 96 i serviceloven.

Socialtilsynene fører også tilsyn, hvor der ydes støtte efter blandt andet servicelovens § 85 til borgere, der bor i plejeboliger eller lignende boformer. I forhold til hvorvidt botilbudslignende botilbud med støtte efter § 85 er omfattet af lov om socialtilsyn lægges der vægt på³¹. Socialtilsynene skal i disse tilfælde træffe afgørelse om, hvorvidt det konkrete tilbud er omfattet af tilsynet.

En af socialtilsynets primære funktioner er at godkende sociale tilbud og plejefamilier. Det betyder, at nye sociale tilbud og plejefamilier, offentlige såvel som private, skal godkendes af et socialtilsyn, før tilbuddet må tages i brug, og der må visiteres borgere til tilbuddet.

Socialtilsynet skal også godkende væsentlige ændringer i forhold til, hvad tilbuddet hidtil har været godkendt til. Disse ændringer kan for eksempel være udvidelse med flere pladser, nye målgrupper eller fysiske rammer.

Socialtilsynene har kompetence til at træffe afgørelse om, at godkendelser kan fraviges på nærmere bestemte betingelser eller inden for en nærmere bestemt periode efter anmodning fra tilbuddet eller plejefamilien.

Det er en betingelse for godkendelse af sociale tilbud og plejefamilier at de, efter socialtilsynets samlede vurdering, har den nødvendige kvalitet. Hvis tilbuddet eller plejefamilien ikke har den nødvendige kvalitet, kan socialtilsynet opstille vilkår for godkendelsen af tilbuddet/plejefamilien eller

²⁹ LBK nr. 67 af 22/01/2024

³⁰ LBK nr. 1011 af 17/06/2023

³¹ - At tilbuddet leveres i boligformer der ikke er godkendt efter lovens § 2 eller friplejeboliger
 - At der er servicearealer i umiddelbar nærhed
 - Støtten ydes af fast personale
 - I væsentlig grad støtte efter § 85
 - Målgruppen er personer med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer

træffe afgørelse om skærpet tilsyn og udstede påbud, som tilbuddet/plejefamilien skal opfylde for, at tilbuddet/plejefamilien fortsat kan være godkendt. I sidste instans kan socialtilsynet tilbagekalde godkendelsen, hvilket medfører at tilbuddet/plejefamilien må lukke.

Socialtilsynene skal i henhold til lov om socialtilsyn og tilhørende bekendtgørelse føre tilsyn og vurdere tilbuddenes kvalitet efter fælles kvalitetsmodeller for både plejefamilier og for de øvrige tilbud.

Tilbuddenes kvalitet vurderes efter følgende temaer:

- Uddannelse og beskæftigelse
- Selvstændighed og relationer
- Målgrupper, metoder og resultater
- Sundhed og trivsel
- Familiestruktur og familiedynamik - for plejefamilier
- Organisation og ledelse - for tilbud
- Kompetencer
- Fysiske rammer.

Økonomien vurderes særskilt og er ikke indeholdt i Kvalitetsmodellen. Det økonomiske tilsyn på tilbudsområdet består af en samlet vurdering, derudover skal socialtilsynet tage stilling til om tilbuddet er:

- Økonomisk bæredygtigt.
- Giver tilbuddets økonomi mulighed for den fornødne kvalitet i forhold til prisen og målgruppen.
- Om der er gennemsigthed med tilbuddets økonomi.

På plejefamilieområdet består det økonomiske tilsyn alene af socialtilsynets samlede vurdering af plejefamiliens økonomi i forhold til at sikre et plejebarn en tryk og stabil anbringelse.

Inden for hvert tema er der en række kriterier og indikatorer, som socialtilsynet skal vurdere tilbud og plejefamilier efter. Kvalitetsmodellerne skal sikre, at der bliver ført et ensartet og systematisk tilsyn, hvor tilbuddene og plejefamilierne bliver vurderet³² ud fra de væsentligste parametre for kvalitet. Kvalitetsmodellerne kan læses i deres fulde længde i bekendtgørelse om socialtilsyn³³.

Mission

Vores mission er, i henhold til den gældende tilsynspolitik, der er fælles for alle fem socialtilsyn:

- At kontrollere at borgerne gives en indsats, der er i overensstemmelse med formålet med offentlige og private tilbud og plejefamilier efter serviceloven.
- At der ikke foregår misbrug af offentlige midler på stedet.
- At bidrage til at fastholde og udvikle kvaliteten i tilbuddene på det specialiserede socialområde.

³² - **Samlet vurdering af om tilbuddet kan godkendes:** Jf. Lov om socialtilsyn §§ 6 og 12 – 18 samt relateret lovgivning
- **Kvalitetsvurdering:** Temaer jf. Lov om socialtilsyn § 6

- **Kvalitetsbedømmelse:** Kriterier og indikatorer jf. kvalitetsmodellerne

³³ BEK nr. 1490 af 06/12/2023

- At sikre professionalisme, uvildighed og systematik i tilsynsarbejdet via et fagligt kompetent tilsyn.

Vores mission har dermed både et kontrol-, kvalitetssikrings- og kvalitetsudviklingsperspektiv.

Hvis missionen skal indfries, forudsætter det en udstrakt grad af dialog mellem socialtilsynene og de forskellige samarbejdspartnere, sociale tilbud og plejefamilier. For at indfri målsætningen har Socialtilsyn Øst i 2021 blandt andet afholdt kommunemøder, hvor vores ledelse har holdt møder med alle de kommuner, vi har tilsynsforpligtelsen med i region Sjælland samt Hjørring Kommune. Derudover har vi afholdt informationsmøder for samarbejdspartnere, herunder for sociale tilbud og plejefamilier samt samarbejds møder med relevante interesseorganisationer.